БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | № 104 (16.794). | 5 май 1977 йил, пайшанба | Баҳоси 2 тийин.

БУГУН — СОВЕТ МАТБУОТИ КУНИ

ПАРТИЯНИНГ ҚУДРАТЛИ ҚУРОЛИ

Совет кишилари ўнинчи беш йилликнинг иккинчи йили планларини, юксак социалистик мажбуриятларни муддатидан илгари бажариш учун, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг шонли 60 йиллик қутлуғ тўйини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун умумхалқ социалистик мусобақаси беқиёс авж олган бир пайтда матбуот кунини нишонламоқдалар. Ленинча анъаналарга содиқ Совет матбуоти совет кишиларининг куч-ғайратини ва бунёдкорлик шижоатини КПСС XXV съезди илгари сурган улуғвор вазифаларни бажаришга сафарбар этишда Коммунистик партиянинг жанговар қуроли, синалган ёрдамчисига айланди. Партия комитетлари матбуотнинг оммавий тарғиботчи, ташвиқотчи ҳамда оммавий ташкилотчилик ролини ошира бориб, матбуот сўзининг таъсирчанлигини тобора оширмоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг «КПСС Томск область комитетининг оммавий ахборот ва пропаганда воситаларига раҳбарлиги тўғрисида»ги қарорида таъкидланганидек, совет матбуотининг партия XXV съезди қарорларини, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг съездга Ҳисобот докладида, КПСС Марказий Комитетининг 1976 йил октябрь Пленумида сўзлаган нутқида баён этилган қоида ва хулосаларни пропаганда қилиш, коммунистик қурилишнинг улуғвор режаларини рўёбга чиқаришни ташкил этиш соҳасидаги роли тобора кучаймоқда. Сифат ва самарадорлик беш йиллигининг халқ хўжалик плани топшириқларини муваффақиятли суратда тўла ва ошириб бажариш учун, Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун бошланган социалистик мусобақа газета ва журналларнинг саҳифаларида ўзининг тўлақонли ва ёрқин ифодасини топмоқда.

Маҳаллий партия комитетлари матбуотга партиявий раҳбарликни такомиллаштириб, матбуот сўзининг таъсирчанлиги ва самарадорлигини муттасил ошириб бормоқдалар. Матбуот кадрларини тарбиялаш, уларнинг ғоявий савияси ва профессионал тайёргарлигини ошириш масалаларига катта эътибор бериб келмоқдалар. Андижон, Самарқанд, Хоразм, Фарғона областларида матбуотга раҳбарликни яхшилаш, матбуот чиқишларининг таъсирчанлигини ошириш борасида бирмунча тажриба тўпланди. Натижада меҳнат коллективларида туғилаётган энг яхши тажрибалар, илғор иш усуллари кенг тарғиб қилинмоқда. Газеталар ва журналлар илғор тажрибаларни ёйиш ва социалистик мусобақани ташкил этиш проблемаларига бағишланган материалларга ўз саҳифаларидан кенг ўрин бермоқдалар.

Улуғ Октябрнинг 60 йиллик юбилейи яқинлашмоқда. Шонли байрам арафасида совет халқининг босиб ўтган яратувчилик йўлини пропаганда қилиш, газета саҳифаларида Коммунистик партия етакчилигида эришилган улкан муваффақиятларнинг бутун улуғворлиги ва беқиёс кўламини ёрқин ёритиш журналистларимизнинг, жамоатчи мухбирларнинг жонажон ишига айланди. Кўпгина партия комитетлари ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторларининг Октябрь байрами кунигача 3-4 йиллик шахсий топшириқни бажариш юзасидан матбуот саҳифаларида эълон қилинган ташаббусини кенг қўллаб-қувватлаганлиги фикримизнинг далилидир. Бугун бу ҳаракат саноат корхоналарида, қурилиш участкаларида, пахта далалари ва чорвачилик фермаларида оммавий тус олиб кетди. Матбуот органлари эса бу ватанпарварлик ташаббусларнинг издошлари ҳақида газетхонларга ҳикоя қилиб бермоқдалар.

Асримизнинг бошида «Вестник образования» журнали Ўрта Осиёда саводсизликни тугатиш учун 4600 йил муттасил иш олиб бориш зарур, деб ёзган эди. Коммунистик партиянинг беқиёс яратувчилик ва бунёдкорлик ғояларидан руҳланган совет халқи бу «башорат»ни чиппака чиқарди. Октябрь туфайли, ленинча миллий сиёсат тантанаси шарофати билан Чор Россиясининг қолоқ четка ўлкаларида ҳам социализм машъаласи порлади, яқин-яқингинада саводсиз бўлган халқ ёппасига саводхон бўлди. Эндиликда газета ва журналлар кириб бормайдиган биронта ҳам хонадон қолмади. Бугун республикамизда 260 газета, 142 журнал ва журнал типидаги нашрлар чоп этилмоқда. Газета ва журналларимизнинг бир галги тиражи 10 миллион нусхадан ортиб кетди. Бу даражага эришиш учун тарихан қисқа вақт кетган бўлса-да, ўтган 60 йилнинг ҳар бир йили ўз мазмуни, моҳияти билан асрларга тенгдир.

Совет матбуоти Коммунистик партиянинг қудратли ғоявий қуролидир. Партия комитетлари матбуотни ишда ленинча услубни қарор топтиришнинг муҳим воситаси деб билмоқдалар. Газета ва журналларнинг саҳифаларида кўтарилаётган актуал проблемаларга амалий муносабат чуқурлашиб бораётганлигининг, газета саҳифаларидаги ўткир танқидий чиқишлар партия комитетлари бюроларида атрофлича қараб чиқилаётганлигининг боиси ана шунда. Партия комитетлари матбуотга кун сайин конкрет раҳбарлик қилиб, матбуот сўзининг ғоявий савияси ва таъсирчанлигини оширмоқдалар, матбуотнинг ижтимоий ҳаётдаги ҳамда коммунистик қурилишнинг барча жабҳаларидаги ролини тобора кучайтирмоқдалар. Экономикани, фан ва маданиятни ривожлантиришда матбуот таъсири муттасил ўсмоқда.

Матбуотнинг кучи унга изчил партия раҳбарлигидадир. КПСС Марказий Комитетининг «КПСС Томск область комитетининг оммавий ахборот ва пропаганда воситаларига раҳбарлиги тўғрисида»ги қарорида белгиланганидек, ахборот ва пропаганда воситаларига сиёсий раҳбарликни янада такомиллаштириш, уларнинг ғоявий савиясини ошириш ҳамда экономика, фан, маданиятни ривожлантириш, бутун ижтимоий ҳаётга таъсирини янада кучайтириш партия комитетларининг кундалик диққат-эътиборида бўлмоғи зарур. Шунга эришмоқ лозимки, ўнинчи беш йиллик вазифаларини муваффақиятли бажариш учун олиб борилаётган кураш, социалистик мусобақа вақтли матбуот кўзгусида мунтазам ўз аксини топсин. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев айтганидек «...Социалистик мусобақани ҳар томонлама ривожлантириш, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш ҳаракатини ривожлантираверириш... муштарак жанговар шиоримиздир. Бу сўзларни журналистларимиз ҳамиша эсда тутишлари керак».

Л. И. БРЕЖНЕВ ВО НГУЕН ЗИАПНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев Вьетнам Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Вьетнам Социалистик Республикаси ҳукумати Бош министрининг ўринбосари, миллий мудофаа министри Во Нгуен Зиапни 3 май куни Кремлда қабул қилди.

Суҳбатда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР мудофаа министри, Совет Иттифоқи Маршали Д. Ф. Устинов қатнашди.

Совет Иттифоқи билан Вьетнам Социалистик Республикаси ўртасидаги дўстона муносабатларни ва ҳамкорликни янада ривожлантириш масалалари тўғрисида, шунингдек муҳим халқаро проблемалар ҳақида фикрлашиб олинди.

Во Нгуен Зиап президент Хо Ши Миннинг васиятларини амалга оширишда, ягона, гуллаб-яшнаётган социалистик Вьетнамни барпо этишда вьетнам халқига самарали мадад бераётганликлари учун КПСС Марказий Комитетига, СССР ҳукуматига ВКП Марказий Комитети Сиёсий бюроси ва ВСР ҳукумати номидан қизғин миннатдорчилик изҳор қилди.

Суҳбат самимий, қардошларча вазиятда ўтди.

РАСМИЙ ВИЗИТ БИЛАН

Мувақкат ҳарбий маъмурий кенгаш раиси, Министрлар Советининг Раиси подполковник Менгисту Хайле Мариам бошчилигидаги Социалистик Эфиопия давлат делегацияси 4 май куни расмий визит билан Москвага келди.

Социалистик Эфиопия ва Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан безатилган аэродромда Менгисту Х. Мариамни, делегация аъзоларини СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Учиш майдонида фахрий қоровул саф тортди ҳамда Социалистик Эфиопия ва СССРнинг давлат гимнлари ижро этилди.

Фахрий қоровул бошлиғи рапорт берди. Менгисту Х. Мариам билан Н. В. Подгорний совет жангчилари сафи олдидан ўтдилар.

(ТАСС).

ИЛМИЙ-НАЗАРИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ МАТЕРИАЛЛАРИ

Сиёсий адабиёт нашриёти «КПСС XXV съезди ва марксизм-ленинизм назариясининг ривожланиши» мавзуидаги Бутуниттифоқ илмий-назарий конференцияси ялпи мажлиси материалларини алоҳида китоб қилиб нашр этди. Бу конференцияни КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм институти, ижтимоий фанлар академияси ва олий партия мактаби, СССР Фанлар академияси 1976 йил 4—6 декабрь кунлари Москвада ўтказган эдилар.

(ТАСС).

БУТУН КУЧ — ЭКИНЛАР ПАРВАРИШИГА

Ғўза парвариши — зарбдор фронт

ЯШИЛ ПАЙКАЛЛАР

Совхозимиз Марказий Фарғонанинг қўриқ ерларида ташкил топган. Шунинг учун деҳқончиликни ҳам ташвишли, ҳам завқли дақиқаларини доим ҳис этиб турамиз. Шу кунларда барча совет кишилари қатори совхозимиз пахтакорлари қутлуғ сана — Улуғ Октябрнинг шонли 60 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақани қизитиб, ғўза парваришини тобора кучайтирмоқдалар. Ёш ниҳолларни озиқлантириш, яганалаш, суғориш ва чуқур культивация ўтказиш ишлари бир-бирига боғлаб, сифатли олиб бориляпти.

Пахтакор-деҳқон ҳар бир юмушни ўз вақтида, оби-тобида амалга оширмаса, кўзлаган ҳосилни етиштириб олиши қийин. Пахтачиликда бой берилган ҳар бир кунни вақти келиб бир неча кунлар мобайнида ҳам қайтариб бўлмайди. Айниқса, бу йилги мураккаб об-ҳаво шароити деҳқонларнинг ишини кўпайтирди, экишдан сўнг қатор қийинчиликлар келтириб чиқарди. Ёғингарчилик кам бўлганлиги туфайли ерда нам оз бўлди, натижада айрим пайкалларда уруғнинг униб чиқиши бир оз кечикди. Биз мутахассислар, тажрибали деҳқонлар билан бамаслаҳат иш юритмоқдамиз. Эгат ташлаб чигит суви бериб, ҳамма майдонларда кенг қаторлаб экилган ғўзани бир текис ундириб олишга эришдик. Гектарларнинг тўла бўлишини таъминлаяпмиз. Пайкалларни қайта-қайта кўздан кечирдик. Ҳар гектар майдонда 130-140 минг туп ғўза кўчати бўлишини таъминламоқдамиз. Яганалашни ғоят сифатли ўтказдик.

Ғўза парваришида совхознинг Н. Қурбонов, Э. Адашов, А. Хўжаназаров ўртоқлар бошлиқ бўлим пахтакорлари алоҳида ибрат кўрсатмоқдалар. Улар биринчи парвариш билан бирга ҳар гектар ерга 200 килограммдан азотли ва 5-7 тоннадан маҳаллий ўғит солиш, шундай қилиб ерда намни кўпроқ сақлаш, ниҳолларнинг барқ уриб ривожланишини таъминлаш чораларини кўрмоқдалар. Хўжалигимиз ҳозир далаларида 40 дан ортиқ чопиқ трактори, юзга яқин механизаторлар ёш ниҳолларни сифатли культивация қилиш, озиқлантиришда қатнашмоқдалар.

Хўжалигимиз бўлимлари, бригадалари ўртасида Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига — 60 центнер «оқ олтин» етиштириш ҳаракати бошланиб кетди. Бу ватанпарварлик ташаббусига ўнга яқин бригада ва бир неча бўлимларнинг коллективлари қўшилдилар. Меҳнат Қизил Байроқ орденли Э. Турсунов, С. Раззоқов, М. Раҳимов, А. Ўроловлар раҳбарлик қилаётган бригадаларнинг коллективлари ғўза парваришида айниқса пешқадамлик қилишаётир. Культивацияни сифатли ўтказиш ва бир йўла озиқлантириб кетиш меҳнат унумдорлигини оширади, ортиқча чиқимларга чек қўяди. Б. Шокиров, С. Ғаниев, Ю. Юнусов каби ўнлаб механизаторлар культивация билан озиқлантиришни бир вақтда ўтказмоқдалар. Шундай қилиб ерда кўпроқ нам сақлаш, ҳар туп ғўзани меҳр қўри билан парваришламоқдалар. Биз юбилей йилида 2500 гектар майдонда ғўза ўстирмоқдамиз. Она-Ватанга 8,3 минг тонна пахта етказиб бериш мажбуриятини олганмиз. Бу — реал, бажарса бўладиган ишдир. Совхозимиздаги ҳар бир механизатор, агроном, энтомолог, ҳар бир ишчи бир ёқадан бош чиқариб, юбилей йили мажбуриятини шараф билан бажариш учун ҳар қачонгидан ҳам баракали меҳнат қилмоқда.

Бу йилги шароит сувдан ғоят тежаб-тергаб, оқилона фойдаланишни тақозо этади. Ҳар бир литр сувдан самарали фойдаланиш сувчиларнинг нечоғлиқ тажрибали ва тадбиркорлигига боғлиқ. Биз ана шуни ҳисобга олиб 150 дан ортиқ сувчиларни танлаб чиқдик. Уларнинг ҳар бирига маълум участкалар бириктиб қўйилди. Сувчиларнинг группа-группа бўлиб ишлаши учун қулай шароитлар яратилди. Шуни ҳам айтиш керакки, ғўза қатор ораларига салқинда сув таралса, оби-ҳаёт ерга яхши сингади. Экин ҳар куни бир яшнайди. Шунинг учун ҳозирданоқ тунги суғоришга катта аҳамият бермоқдамиз. Барча бўлим ва бригадаларда сувчилар фонус ва резина этиклар, йиғма каравотлар билан таъминланмоқда. Ҳар бир сувчига бир сменада 0,5 гектар майдондаги ғўзани суғориш норма қилиб белгиланди. Илғорлар тажрибаси рағбатлантириб, оммалаштириб борилаётир.

Ғўза парвариши — энг масъулиятли ва зарбдор мавсум ҳисобланади. Буни яхши тушунган ишчиларимиз ёш ниҳолларни бегона ўтлардан тозалаш, ҳар туп ғўзани «шарбат» сувига қондириш учун астойдил курашмоқдалар. Илгари сув йўлларининг бошига махсус ўралар қазилиб, маҳаллий ўғит ана шу ерга ташланарди ва устидан сув ҳайдалиб ғўзага оқизиларди. Эндиликда деҳқончиликдаги ана шу тажрибадан ҳам, аммиак суви билан озиқлантиришдан ҳам, культивация жараёнида ўғитлаш усулларидан ҳам кенг фойдаланмоқдамиз. Совхозимиз пахтакорлари юбилей йили учун белгиланган марраларни муваффақиятли бажариш йўлида барча имкониятларни ишга солмоқдалар.

Совхоз маъмурияти партия ташкилоти билан ҳамкорликда далада ишлаётганлар учун барча қулайликларни яратиб қўйган. Буларнинг ҳаммаси меҳнат унумини оширишга баракали таъсир кўрсатмоқда. Пахтадан мўл-кўл ҳосил етиштиришга хизмат қилаётир.

И. ДАДАХОНОВ,

Комсомолобод районидаги «СССР 50 йиллиги» совхозининг директори.

СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ. Калинин номли колхоз меҳнаткашлари Сариосиё районида биринчи бўлиб беда ўримига киришдилар. Улар 305 гектар бедазорни яхши парвариш қилиб, йил давомида тўрт-беш марта ўриб олиш, ҳар гектар майдондан камида 200-250 центнердан беда етиштиришга қарор қилишган. Бу эса чорвачиликни ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини оширишда муҳим омил бўлиб хизмат қилади, албатта. Суратларда: (юқорида) беда ўришда пешқадамлик қилаётган илғор механизаторлар Сайҳон Хўжақулов ва Рўзи Эргашев. (пастда) механизмлар воситасида беда ўриш пайти.

А. Авазов ва И. Хўжаев фотолари. (ЎзТАГ).

ТУҒИЛГАН ЙИЛИ — 1977

Мирзачўлдаги энг ёш хўжалик меҳнатчилари ғўза қатор ораларини биринчи бор юмшатиб чиқишди. Шу йили тузилган бу хўжалик ҳозирча 3-хўжалик ҳисоби участкаси деб аталмоқда.

Бўлажак совхоз ташкилий давридаёқ маҳсулот бера бошлайди. Бу ерда 900 гектар ерга биринчи марта чигит экилди.

Хўжалик далалари жуда синчиклаб ювилиши лозим бўлган ерларда жойлашган. Шу йилнинг ўзидаёқ 2200 гектар ернинг шўрини ювиш планлаштирилмоқда. Гектарнинг ҳосилдорлигини яхшилаш учун деҳқонлар шоли экинидан фойдаландилар. Бу йил 1600 гектар ерга шоли уруғи ташланди. (ЎзТАГ).

В. В. ВОРОВСКИЙ НОМЛИ МУКОФОТЛАР

1976 йилги халқаро журналистика соҳасидаги энг яхши асарлар учун В. В. Воровский номли мукофотлар КПСС XXV съезди қарорлари асосида Совет — Америка муносабатларини оператив ва чуқур ёритганлиги учун ТАССнинг Нью-Йоркдаги бўлим мудири Г. А. Шишкинга, Америка публицисти, халқаро прогрессив журналистика ҳаракатининг актив арбоби, халқаро журналистлар ташкилоти ижроия комитетининг аъзоси марҳум Жозеф Нортга беришга қарор қилинди.

(ТАСС).

19 ИЮНЬ — маҳаллий Советларга сайловлар куни

ТОҒДА АГИТПУНКТ

Тоғдаги Инқободда агитпункт эшиклари кенг очиб қўйилди. Ҳар куни кечқурун «Бойсун» совхози иккинчи бўлимининг ўнлаб меҳнатчилари бу ерда ўтказиладиган суҳбатларга келиб туришибди. Бу ерда агитаторнинг суҳбатини тинглаш, Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига бағишланган китоблар билан танишиш, бадиий ҳаваскорларнинг концертларини томоша қилиш мумкин.

Чиройли қилиб безатилган стендлар, диаграммалар, газета мақолалари солиб қўйилган папкалар кейинги икки йил ичида хўжаликда содир бўлган ўзгаришларни хўжаликни ривожлантиришда маҳаллий Совет депутатларининг ўйнаётган ролини тасвирлайди. Кейинги сайловдан ўтган давр ичида анчагина иш қилинди: «Бойсун» совхози Сурхондарёнинг энг яхши чорвадор хўжаликлари қаторига қўшилди, янги йўллар, магазинлар қурилди, қишлоқ аҳолиси бадавлат ҳаёт кечирмоқда.

(ЎзТАГ мухбири).
Бойсун райони,
Сурхондарё области.

САЙЛОВЧИЛАР КЛУБЛАРИ

Ҳамма ердаги сингари 19 июнда бўладиган маҳаллий Советларга сайловларга ҳозирлик Охунбобоев районида ҳам кундан-кунга қизғин тус олмоқда. Районда область Советига 23 та, район Советига 148 та, посёлка Советига 51 та, қишлоқ Советларига 724 та сайлов округлари тузилиб уларда сайловларга тайёргарлик ишлари қизғин бошланиб кетди.

Сайловларга тайёргарлик ва сайловолди агитациясини кенг кўламда кучайтириш мақсадида жойларда 39 та агитпункт ташкил қилинди. Уларга 203 агитатор, 148 сиёсий ахборотчи, 16 сиёсий докладчи, 96 лектор бириктиб қўйилди. Булардан ташқари 14 жойда сайловчилар клублари ташкил этилди. Бу клубларга сайловчилар билан иш олиб борувчи 15 сиёсий докладчи, 32 лектор, 120 сиёсий ахборотчи жалб қилинди.

Муҳаммаджон Назритдинов, Мадаминжон Аҳмадбеков, Содиқжон Валиев, Азизахон Тоштемирова, Содиқжон Шерматов, Мусожон Аминов ўртоқлар раҳбарлик қилаётган агитпунктларнинг агитатор ва лекторлари «Победа», Ленин номли колхозлар, «Правда», «Ёзёвон», Аминжон Ниёзов номли совхозларнинг бригадаларида, чорвачилик фермалари ва хонадонларида тез-тез бўлишиб, колхозчилар ва совхоз ишчилари ўртасида сайлов олди тушунтириш ишларини олиб боряптилар. Ўтган сайловлардан бери рўй берган ўзгаришлар ҳақида ҳикоя қилиб бермоқдалар.

А. МАДРАҲИМОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми матбуотда кўп йиллар, самарали ишлаганлиги учун ва «Известия» газетасининг 60 йиллиги муносабати билан «Известия» газетасининг Ўзбекистон ССРдаги ўз мухбири Георгий Васильевич **Димов**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия органларида кўп йиллар, самарали ишлаганлиги учун ва туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Хоразм область комитети умумий бўлимининг мудири Иван Дмитриевич **Серов**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

ШОНЛИ САНАГА БАҒИШЛАБ

3 май куни Москвада пойтахт меҳнаткашлари вакилларининг немис халқи гитлерчилар фашизмидан озод қилинган куннинг 32 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиши бўлиб ўтди.

Президиумда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси А. Я. Пельше, КПСС Марказий Комитетининг секретари М. В. Зимянин ва бошқалар ҳозир бўлдилар.

СССР қуролли кучлари бош штабининг К. Е. Ворошилов номли ҳарбий академияси бошлиғи, армия генерали И. Е. Шавров ўз докладида шуни таъкидладики, ГДР меҳнаткашлари халқ ҳокимияти йилларида гуллаб-яшнаб турган давлатни барпо этдилар. Улар ривожланган социалистик жамият қуриш ишида ўзлари эришган муваффақиятлар билан фахрланишга ҳақлидирлар. ГБСПнинг IX съезди янада улуғвор истиқболларни белгилаб берди.

КПСС билан ГБСП ўртасида, СССР билан ГДР меҳнаткашлари ўртасида қардошлик муносабатлари ва бузилмас дўстлик қарор топганлигини ўтган йиллар тажрибаси яққол тасдиқлади. Бу муносабатлар иккала халқнинг туб манфаатларига мос бўлиб тушмоқда. Дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисида 1975 йил 7 октябрь куни Москвада имзоланган шартнома келгусидаги бирлигимизнинг мустаҳкам негизидир.

Йиғилишда ГДРнинг СССРдаги элчиси Г. Отт нутқ сўзлади. ГДР меҳнаткашлари, деди у, немис халқини фашистлар зулмидан озод қилган Улуғ Октябрь ватанининг ўғил ва қизларига астойдил миннатдорчилик изҳор этадилар. ГБСП билан КПСС ўртасидаги, иккала қардош давлат ва халқ ўртасидаги дўстлик ГДР меҳнаткашлари учун келгусидаги ғалабаларда битмас-туганмас куч ва ишонч манбаи бўлиб келди ва шундай бўлиб қолаверади.

(ТАСС).

ЁЗГИ ЯЙЛОВЛАРГА

Фарғона водийси йўлларида одатдан ташқари автомобиль карвонлари кўзга ташланиб қолди — чорва молларни тоғлардаги ёзги яйловларга ташиш бошланди. Молларнинг бир қисми тоғ этакларига темир йўл транспортида жўнатилмоқда.

Қирғизистоннинг ўт-ўланларга бой бўлган Олой, Совет, Жангижўл ва бошқа районларида, Ўзбекистоннинг Бўстонлиқ массивида Фарғона, Андижон, Наманган областларининг колхоз ва совхозларига қарашли 1 миллион 200 минг бошдан кўпроқ қорамол ва қўй боқилади.

Чорвадорлар молларни ташишга яхши ҳозирлик кўрдилар. Республика Қишлоқ хўжалиги министрлигида ЎзТАГ мухбирига хабар қилишларига қараганда, моллар ташиб ўтиладиган трассаларда жониворларга овқат ва сув бериладиган махсус майдончалар тайёрлаб қўйилган. Бу жойларда зооветеринария пунктлари ташкил этилган.

Чорва молларни боқувчилар тўғрисида ҳам ғамхўрлик қилинган. Ўнлаб автолавкалар, кўчма кино установкалар ва автоклублар чорвадорларга хизмат қилади.

ИЛМИЙ КОММУНИЗМ ИЖОДКОРИ

К. Маркс туғилган куннинг 159 йиллиги муносабати билан

ИЛМИЙ КОММУНИЗМ ижодкори, гениал мутафаккир, оташин революционер, халқаро пролетариатнинг устози ва доҳийси К. Маркс туғилган кунга бугун 159 йил тўлди.

К. Маркс 1818 йилнинг 5 майида Пруссиянинг Трир шаҳрида туғилди. Ўша даврларда Трир Рейн вилоятининг саноат тараққий этган қисмларидан бири бўлиб, йирик капиталистик саноат юзага келаётган, буржуазия синфи билан бирга янги синф — пролетариат ҳам шаклланиб келаётган эди.

К. Маркс 12 ёшидан 17 ёшигача Трир гимназиясида ўқиди. Университетда ўқиган йилларида ёш гегелчилар тўгараги билан яқинлашди. Бу ердаги таҳсил давомида тенгдошларига ўзининг танқидий тафаккури, билимларга интилиши билан катта таъсир кўрсатди. 1841 йилда «Демокритнинг натур философияси билан Эпикурнинг натур философияси ўртасидаги тафовут» деган темада докторлик диссертациясини ёқлади.

Илмий коммунизм асосчисининг сиёсий кураш майдонидаги илмий фаолияти 1842 йилнинг баҳорида, Кельн шаҳрида «Рейн» газетаси»да бошланди. Кейинчалик шу газетанинг муҳаррири бўлиб қолди. В. И. Ленин айтганидек, «Рейн газетаси»да ёзган мақолаларида Маркс идеализмдан материализмга ва революцион демократизмдан коммунизмга ўтганлиги яққол кўринди. Газета илғор ғоялар жарчиси бўлганлиги учун Прусс ҳукумати бир йилдан кейин уни ёпиб қўйди.

1843 йилнинг ноябрь ойида К. Маркс Парижга кўчиб кетди ва бу ерда узил-кесил материализм ва коммунизм позициясига ўтди. Шу даврда ёзилган мақолалари ва хатларида назарияни практика билан, сиёсат, омма кураши билан боғлаш вазифасини илгари суради, социалистик революциянинг умумий тушунчасини шакллантирди.

Европанинг энг катта ва илғор ғоялар маскани бўлмиш Парижда 1844 йилда К. Маркс билан Ф. Энгельснинг тарихий учрашуви юз берди. Бу муҳим воқеа уларнинг абадий дўстлигига, биргаликда назарий фаолият ва революцион кураш билан шуғулланишларига асос солди. Биргаликда ишлай бошлаган дастлабки кезларда улар капиталистик жамиятни революцион тарзда коммунистик жамият билан алмаштиришнинг объектив қонуниятлари тўғрисидаги хулосани ишлаб чиқдилар. Орадан бир йил ўтгач, Пруссия ҳукуматининг тазйиқи билан Маркс оиласи билан биргаликда Франциядан кўчириб юборилди. Маркс Брюсселга кўчиб келди. Лекин бу ерда ҳам у прусс ҳукуматининг таъқибидан қутула олмади. Шу муносабат билан 1845 йилда Маркс Пруссия фуқаролигидан чиқди. Шу пайтдан бошлаб Маркс унинг ўз ибораси билан айтганда «буюк давлат — жаҳон революцион ҳаракати давлати»нинг гражданни бўлиб қолди.

1845—1846 йилларда К. Маркс ва Ф. Энгельс «Немис идеологияси» асарини яратдилар. Бу асарда тарихни материалистик тушуниш, ижтимоий тараққиёт назариясининг асосий принциплари, илмий коммунизмнинг энг муҳим қоидалари баён этиб берилди. «Немис идеологияси» асарида пролетариат диктатураси тўғрисида жуда муҳим хулоса чиқарилган бўлиб, бу хулосалар икки буюк сиймонинг бошқа асарларида кейинчалик янада давом эттирилди.

Маркс ва Энгельс ўз асарларида пролетар дунёқарашининг асосий қоидалари ва принципларини ишлаб чиқар эканлар, бунда улар ўз олдиларига илмий коммунизмни ишчилар ҳаракати билан бирлаштириш вазифасини қўйдилар. 1847 йилда уларнинг раҳбарлигида биринчи халқаро коммунистик ташкилот бўлган «Коммунистлар союзи» барпо этилди. Ўша йилнинг ёзида Лондонда бўлиб ўтган мазкур Союз конгрессида Ф. Энгельс ҳам қатнашди. «Коммунистлар союзи» Уставининг биринчи параграфида ташкилотнинг синфий мақсадлари очиқ-ойдин кўрсатиб берилди. Бу мақсад буржуазияни ағдариш, пролетариат ҳукмронлигини ўрнатиш, антогонизмга асосланган буржуа жамиятини тугатиш ҳамда синфларсиз ва хусусий мулксиз янги жамиятни барпо этишдан иборат эди.

Союзнинг иккинчи конгресси К. Маркс ва Ф. Энгельсга ташкилотнинг принциплари баён этилган манифест тайёрлашни топширди. Шу тариқа юзага келган машҳур «Коммунистик партия манифести»да пролетариатнинг сиёсий партияси тўғрисидаги энг муҳим қоидаларнинг программ талаблари баён этиб берилди. «Манифест»нинг коммунистик партия тўғрисидаги бўлимида коммунистларнинг бутун пролетариат манфаатларидан бошқа ҳеч қандай манфаатлари йўқлиги алоҳида таъкидланди. Бу асарда синфий курашнинг қонуниятлари, унинг ишлаб чиқаришнинг ривожланиши билан алоқаси, капиталистик тузумни тугатишда пролетариат синфий курашининг тарихий роли очиб берилди.

Коммунистик ҳаракатнинг биринчи программасида синфсиз ва эксплуатациясиз янги жамиятга йўл очиши лозим бўлган пролетариатнинг жаҳоншумул-тарихий вазифаси ҳақидаги хулоса ҳар томонлама асослаб берилди. Илмий социализм назариясида пролетариат диктатураси тўғрисидаги таълимот марказий ўринни эгаллайди. Шунинг учун ҳам пролетариат диктатурасини ўрнатиш тўғрисидаги талаб «Манифестда» коммунистик партиянинг программ талаби сифатида олға сурилди.

Илмий коммунизм асосчилари «Коммунистик партия манифести»да «Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!» деган шиорни эълон қилдилар. Бу шиор ўша даврдан буён халқаро пролетариатнинг энг машҳур шиори бўлиб хизмат қилмоқда.

«Коммунистик партия манифести» Европадаги 1848—1849 йиллар революцияси арафасида эълон қилинди. Бинобарин, Маркс таълимоти бу вақтда амалда дастлабки синовдан ўтди. Пролетариатнинг буюк доҳийлари К. Маркс ва Ф. Энгельс шу революцион воқеаларнинг марказида бўлдилар. Лекин революциянинг дастлабки йилларида Маркс Брюссель полицияси томонидан қамоққа олиниб, Бельгиядан сургун қилинди. Энди К. Маркс революцион Парижга кўчиб кетишга мажбур бўлди. 1848 йилнинг баҳорида герман ишчилар ҳаракатининг йирик маркази бўлган Кельн шаҳрида Маркс ва Энгельс «Янги Рейн газетаси»ни барпо этдилар. Газета оташин партиявий пропагандист сифатида пролетариатнинг революцион вазифаларини кенг тушунтириб берди. Рейндаги қўзғолон мағлубиятга учрагач, прусс ҳукумати Марксни сургун қилиш ва «Янги Рейн газетаси» редакторларининг илғор қисмини таъқиб этиш тўғрисида буйруқ чиқарди. Газетанинг сўнгги сони 1849 йил 19 майда чиқди.

Карл Маркс 1849 йил августда Лондонга кўчиб келиб, умрининг охиригача шу ерда яшади. Орадан кўп ўтмай унинг содиқ дўсти ва сафдоши Ф. Энгельс ҳам Англиянинг Манчестер шаҳрига кўчиб келди.

Ўтган асрнинг эллигинчи йилларидан бошлаб К. Маркс фаолиятида иқтисодий назария биринчи планга қўйила бошланди. Чунки К. Маркс пролетариатни илмий иқтисодий назария билан қуроллантиришни, революцион таълимотни иқтисодий жиҳатдан асослаб беришни энг муҳим вазифа деб билди. Шу тариқа вужудга келган «Капитал» асарига Маркс ўзининг қирқ йиллик умрини бағишлади. Ф. Энгельс сўзлари билан айтганда, ер юзида капиталистлар ва ишчилар пайдо бўлгандан буён ишчилар учун шунчалик катта аҳамиятга эга бўлган бошқа бирорта ҳам асар бўлмаган.

К. Маркс «Капитал» асарининг чет тилларга таржима қилинишига катта аҳамият берди. Бу доҳиёна асарнинг биринчи хорижий таржимаси К. Маркснинг энг яқин дўсти Герман Лопатиннинг рус тилидаги таржимаси бўлиб, унинг рус революцион ҳаракатидаги аҳамияти ҳаммага маълум.

Ўтган асрнинг эллигинчи йиллари охири ва олтмишинчи йилларнинг бошларида ишчилар ҳаракати, шунингдек демократик ва озодлик ҳаракати жонлана бошлади. Бу вазиятни ҳисобга олиб, К. Маркс пролетариатнинг янги халқаро ташкилотини барпо этиш вақти етди деган фикрга келди. Шу жиҳатларга кўра 1864 йилнинг 28 сентябрида I Интернационал барпо этилди. Бу билан К. Маркс ва Ф. Энгельснинг пролетар партияси учун курашининг янги даври бошланди. Маркснинг I Интернационалдаги фаолиятини Ф. Энгельс унинг бутун амалий революцион фаолиятининг тожи деб баҳолади.

К. Маркс ҳаётининг ёрқин саҳифаларидан бири Париж Коммунасини қўллаб-қувватлашни ташкил этиш борасидаги ишлари, турли мамлакатлар меҳнаткашларига Париж Коммунаси интернационал аҳамиятини кенг тушунтириб бериш борасидаги хизматларидир. В. И. Ленин қайд қилганидек, Маркс Париж Коммунасини жуда катта аҳамиятга эга бўлган тарихий тажриба, бутун дунё пролетар революциясининг олға томон катта қадами деб билди.

К. Маркс ва Ф. Энгельс ўз фаолиятлари давомида чор самодержавиесининг ички ва ташқи реакцион моҳиятини очиб ташладилар. К. Маркс Россияда крепостнойликка қарши курашни диққат билан кузатиб борди ва бу ҳаракатни энг катта халқаро воқеа деб атади.

Буюк мутафаккир ўз умрининг охирига қадар «Капитал»нинг иккинчи ва учинчи томлари устида қаттиқ ишлади. Тинимсиз қунт талаб қиладиган илмий ишлар, тинимсиз революцион фаолият ва моддий қийинчиликлар унинг сиҳат-саломатлигига оғир таъсир қилди. 1883 йилнинг 14 мартида К. Маркс ўз иш кабинетида абадий уйқуга кетди.

К. Маркс ва Ф. Энгельс ишларининг гениал давомчиси В. И Лениндир. Владимир Ильич асарларида Маркс таълимоти — марксизм янги тарихий шароитда янада ривожлантирилди. В. И. Ленин империализм шароитида ишчилар синфи курашининг ҳамма масалаларига жавоб бериб, марксизмни янги босқичга кўтарди.

Марксча-ленинча ғоялар пролетар революционерлари учун ҳамда ўз озодлиги йўлида курашга қўзғолган меҳнаткашлар оммаси учун амалий ҳаракатга қўлланма бўлиб қолди. Улуғ Октябрь социалистик революцияси марксизм-ленинизм байроғини баланд кўтариб, жаҳон тарихининг янги саҳифасини очди. Бугунги кунда Октябрь Ватанининг зафарлари социализм жамият ҳаёти ҳамма томонларининг тарихда мисли кўрилмаган суръатлар билан ривожланишини таъминлаётганлигини яққол кўрсатиб турибди.

М. ГУРЕВИЧ,
тарих фанлари кандидати.

УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 60 ЙИЛЛИГИ ШАРАФИГА

БЕШ ЙИЛЛИК ҚАҲРАМОНЛАРИГА АТАБ

Бухоро ўлкашунослик музейида очилган янги экспозиция социалистик мусобақа илғорлари, ишлаб чиқариш новаторлари — Бухоро областининг саноат, қурилиш ва транспортидаги энг яхши меҳнатчилари тўғрисида ҳикоя қилади.

Стендларнинг бири СССР давлат мукофотининг лауреати Шавқи Гадоев бошчилигидаги комсомол-ёшлар комплекс механизациялашган бригадасига бағишланган. Бу бригада Бухоро ип газлама комбинати қурилишида қатнашган, қадимий шаҳарда кўпгина уй-жой бинолари ва маданий-маиший объектлар барпо этган. Ҳозир ёш бинокорлар Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги шарафига зарбдор вахтада туриб ишламоқдалар: улар улуғ айёмгача уч йиллик планни бажаришга сўз бердилар.

«Октябрь 10 йиллиги» пиллакашлик фабрикасининг илғор ишчилари — КПСС XXV съезди делегати Саида Ниёзова, ўн тўртлар ташаббусининг жонкуярларидан бири Валентина Дурова, бошқа миришкорлар фақат аъло сифатли ипак ишлаб чиқармоқдалар. Улар юбилей йилида ўз зиммаларига олган оширилган мажбуриятларни бажара бориб, тиғиз график асосида ишламоқдалар, ҳар куни икки, уч смена нормасини бажармоқдалар.

Бу — виставка кўргазмаларида ҳикоя қилинган атиги иккита мисолдир. Ўнлаб бундай мисолларни айтиб ўтиш мумкин. Фотосуратларда, фахрий ёрлиқларда, газета мақолаларида ва бу ерга қўйилган бошқа материалларда бугунги Бухоронинг томир уриши сезилиб турибди.

А. ФОЗИЛОВ,
ЎзТАГ мухбири.

ЭНГ ЯХШИ АСАРЛАР УЧУН МУКОФОТЛАР

СССР Журналистлар союзи правлениесининг секретариати йиллик мукофотлар берувчи комиссиянинг таклифини қараб чиқиб, СССР Журналистлар союзининг 1976 йилги энг яхши асарлар учун мукофотларини қуйидагиларга беришга қарор қилди:

ТАСС Иттифоқ ахбороти бош редакциясининг бош редактори Евгений Иванович Ивановга, ТАСС махсус мухбирлари Валентин Иванович Куликовга, Михаил Сергеевич Герасимовга, ТАСС фотомухбири Альберт Алексеевич Пушкаревга — Совет ва чет эл матбуоти учун Иттифоқ ва халқаро аҳамиятга молик энг муҳим сиёсий воқеалар тўғрисидаги оператив ҳисоботлар ва репортажлар серияси учун.

Марказий телевидение ва Бутуниттифоқ радиосининг Ставропольедаги ўз мухбири Аполлон Михайлович Петровга, телевидение ва радиоэшиттириш Саратов комитетининг кинорежиссёри Дмитрий Алексеевич Луньковга — актуал репортажлар ва публицистик телефильмлар серияси учун.

«Правда» газетаси саноат-экономика бўлимининг махсус мухбири Сергей Александрович Богаткога — меҳнат кишилари — «Правда» газетасида эълон қилинган замонамиз қаҳрамонларига бағишланган «Йўллардаги зубрлар», «Бизнинг қудратимиз», «Гўзал иш», публицистик очерклар серияси учун.

«Известия» газетаси чет эл бўлими халқаро шарҳловчилари Вадим Борисович Кассисга, Борис Арнольдович Пиляцкинга, Михаил Александрович Цейтлин (В. Михайлов)га, «Неделя»нинг халқаро ҳаёт бўлими редактори Леонид Сергеевич Колосовга — «Известия» газетаси ва «Неделя» ҳафталик газетасида эълон қилинган контрпропаганда материаллари серияси учун.

«Радянська Украина» газетаси редактори Владимир Яковлевич Серобабага — «Кремлда ўн кун» китоби учун.

«Совет Ўзбекистони» газетаси масъул секретари Абдукарим Абдупаттоҳович Набихўжаевга — «Совет Ўзбекистони» газетасида эълон қилинган совет халқларининг меҳнатдаги дўстлиги ва ўзаро ёрдамига бағишланган тематик саҳифалар, мақолалар, корреспонденциялар ва йўл очерклари учун.

«Литературная газета» бош редакторининг биринчи ўринбосари Виталий Александрович Сирокомский (В. Александров)га — «Литературная газета» саҳифаларида эълон қилиниб, «Маданий айирбошлаш тўғрисидаги ҳақиқат» ва «Чинакам ва сохта озодлик тўғрисида» тўпламларига кирган СССРнинг таниқли давлат ҳамда жамоат арбоблари билан, суҳбатлар серияси учун.

«Огонёк» журнали ички ҳаёт бўлими адабий ходими Николай Андреевич Биковга — шу журналда эълон қилинган Ноқоратупроқ ерлар проблемаларига бағишланган «Валдай булоқлари», «Ноқоратупроқ ерлар мамлакатига саёҳат» очерклар серияси учун.

Литва фотожурналистлари Валис Альфонсович Бучелисга, Марионас Антонович Баранаускасга, Ромуальдас Домович Ракаускасга, Людвикас Людвикович Руйкасга, Антанас Матвеевич Суткусга — Совет Литваси меҳнаткашларининг КПСС XXIV ва XXV съездлари тарихий қарорларини амалга ошириш учун курашига бағишланган «Совет Литваси» фотоальбоми учун.

Рассом Анатолий Никифорович Яр-Кравченкога — КПСС XXV съезди делегатлари ва ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторларининг «Агитатор» журналида эълон қилинган портретлар серияси учун.

«Комсомольская правда» газетасининг шарҳловчиси Инна Павловна Руденкога — «Бизнинг ҳаёт тарзимиз» рубрикасида берилган очерклар цикли учун. «Ыхтулехт» («Таллин оқшоми») шаҳар газетаси хатлар бўлимининг мудири Аугуст Оскарович Пяхклимягага — ҳарбий-ватанпарварлик мавзуидаги мақолалари учун, Куйбишев область, Пестровский районида чиқадиган «Степная коммуна» газетасининг редактори Александр Дмитриевич Степановга — «Усталар», «Жиддий мактаб», «Моҳир мутахассис», «Қисқа йўл» очерклари учун, Ёқутистон АССР Қуйи кольм районида чиқадиган «Кольмская правда» газетаси редактори Вениамин Алексеевич Переверзинга — район экономикаси ва маиший турмушининг муҳим масалаларига бағишланган мақолалари ва корреспонденциялари учун. Бу очерклар ва бошқа асарлар мазкур газеталарда эълон қилинган.

Минск шаҳар 2-Давлат подшипник заводининг «За технический прогресс» кўп тиражли газетаси редактори Марк Аркадьевич Эвентовга, шу газетанинг адабий ходими Дмитрий Валентинович Кримовга — ўнинчи беш йиллик илғорлари, меҳнат қаҳрамонлари, социалистик мусобақа ташаббускорлари тўғрисидаги плакат-саҳифалари учун, «Социалистическая индустрия» газетасининг Татаристон АССР бўйича ўз мухбири Юрий Александрович Косовга «Социалистическая индустрия» газетасининг КамАЗдаги махсус чиқиши масъул секретари Всеволод Алексеевич Дмитриевскийга — шу газетанинг КамАЗда чиқаётган ҳафталик чиқишларида эълон қилинган материаллар учун.

«Коммунист» журнали илмий коммунизм бўлими мудирининг ўринбосари Владимир Кузьмич Архипенкога — «Коммунист» журналида эълон қилинган «Зеелов тепаликлари» очерки учун.

Публицист Владимир Васильевич Воронцовга — «Правда», «Молодая гвардия» ва «Современник» нашриётларида чоп этилган «Инсон бўлиш керак», «Идрок қўшиғи», «Илҳомга хизмат қилиш» китоблари учун.

ОЛАМДА НИМА ГАП

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

ЧЕХОСЛОВАКИЯ ДАРЁЧИЛАРИНИНГ БУНЁДКОРЛИК ИШЛАРИ

ПРАГА. Лаба қирғоғидаги Ловосице шаҳри яқинида қурилиш ишлари кечаю-кундуз давом этмоқда: Европада энг катта кўмир ортиш базаси қурилмоқда. Бу ерда ҳар куни 35 минг тоннадан кўпроқ ёқилғи ортилади.

Чехословакия дарё транспортида мана шу қурилишнинг ғоят катта аҳамияти бор. Ловосицедаги кўмир ортиш базаси Шимолий Чехия ҳавзасидаги шахталардан қазиб олинган қорамтир кўмирни Хвалетицега жўнатадиган энг асосий дарё транспорт йўли бўлиб қолади. Хвалетицеда 800 минг киловатт қувватга эга бўлган электростанция қурилмоқда.

ТУРИЗМ ИНДУСТРИЯСИ

СОФИЯ. Бундан 20 йил муқаддам Қора денгиз соҳилида Болгарияда энг катта «Золотые пески» курорт комплекси очилган эди. 8 та меҳмонхона Совет Иттифоқи, Чехословакия, ГДРдан борган биринчи туристларни қабул қилган эди.

Бир неча йил ўтар ўтмас Қора денгизнинг хушманзара соҳиллари бўйлаб «Дружба», «Солнечний берег», «Албена», «Приморское» сингари ажойиб туристик комплекслар қад кўтарди.

Ҳозирги вақтда Болгарияда туризм экономиканинг мустақил тармоғи бўлиб қолди.

ИНТЕГРАЦИЯ — МУВАФФАҚИЯТ ГАРОВИ

БУХАРЕСТ. Каракал вагонсозлари бу йил буюртмачиларга пландан ташқари 60 га яқин товар вагонлари етказиб бердилар. Корхонада социалистик мусобақа давомида «Ҳар икки кунда — пландан ташқари битта вагон ясаб берамиз» деган шиор остида қимматли ташаббус қанот ёзди. Бу ташаббус муваффақият билан рўёбга чиқмоқда. Асбоб-ускуналардан фойдаланишнинг юксак коэффициенти, ишлаб чиқариш циклининг аниқ ташкил этилиши, рационализаторлар ва ихтирочилар ҳаракатининг кенгайганлиги коллективнинг шу муваффақиятлари учун замин яратди.

РЕСПУБЛИКА САРОЙИ

БЕРЛИН. Бу ердаги республика саройини кўпинча «Халқ саройи», деб аташади. Унинг эшиклари очилганига ҳали бир йил тўлганича йўқ. Шундай бўлса ҳам у 12 миллион меҳмонни қабул қилди.

Шаҳар марказидаги Маркс-Энгельс-плац майдонида ойна ва бетондан қурилган бу муҳташам бино ҳамманинг диққатини ўзига жалб этади. Саройнинг ички бинолари қулай ва шинам. Бу ерда меҳнаткашларнинг дам олиши ва маданий ҳордиқ чиқариши учун ҳамма шароитлар яратилган. Драматик санъат мухлислари сарой театрининг спектаклларини томоша қилишлари мумкин. Тўрт минг ўринли залда эстрада ўз ишқибозларига хизмат қилмоқда. Бу ерда концертлар қўйиб берилади. **(ТАСС).**

ЛХДР. Вьентьянда республикада биринчи давлат китоб магазини очилди. Унда фан ва техника, маданият ва санъат бадиий ва болалар адабиёти бўйича 35 мингга яқин китоб бўлиб, улар орасида Совет Иттифоқида нашр этилган кўпгина китоблар бор. Суратда: янги китоб магазинида.

АДН—ТАСС фотоси.

ДЎСТЛИК ВИЗИТИ БИЛАН

БЕРЛИН, 3 май. (ТАСС). ГБСП Марказий Комитети ва ГДР ҳукуматининг таклифига биноан Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, буюк халқ хурали президиумининг Раиси Ю. Цеденбал бошчилигидаги Монголия Халқ Республикасининг партия-ҳукумат делегацияси расмий дўстлик визити билан бу ерга келди.

Берлин аэродромида делегацияни ГБСП Марказий Комитетининг Бош секретари, ГДР давлат Кенгашининг Раиси Э. Хонеккер, ГДРнинг бошқа партия ва давлат арбоблари кутиб олдилар.

ГДР пойтахтининг аҳолиси Монголиядан келган меҳмонларни самимий табриклаб кутиб олди.

СЎЗ — ЛАУРЕАТЛАРГА

ШОН-МАКБРАЙД, таниқли давлат, жамоат ва сиёсат арбоби (Ирландия):

Менга «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» Халқаро Ленин мукофоти берилганлигидан беҳад хурсандман.

Мен қуролланиш пойгасини тўхтатиш — барча тинчликсевар кучларнинг энг муҳим вазифаси деб биламан. Стратегик ҳужум қуролларини чеклаш юзасидан Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатлар ўртасида ўтазилаётган музокаралар бу йўлда олға силжиш учун асос яратиши лозим.

Мустаҳкам тинчлик, ёппасига ва батамом қуролсизланиш соҳасида Совет Иттифоқининг ташаббуси билан ва конструктив иштироки туфайли Хельсинкида эришилган аҳдномалар жуда катта аҳамиятга эгадир. Кескинликни юмшатиш жараёнини ривожлантириш халқлар ўртасидаги тинч ҳамкорлик учун вазият яратади.

Кейинги вақтларда қуролланиш пойгасини давом эттиришдан манфаатдор бўлган муайян кучлар дунёни «совуқ уруш» даврига қайтаришга очиқ-равшан интилаётганликлари кўриниб турибди. Бу кучларнинг ҳаракатларига тинчликни қадрловчи барча кишилар кескин зарба беришлари лозим.

Ғарбдаги бир қанча мамлакатларда кескинликни юмшатиш душманларини бирлаштириб турган таъсирли доиралар уруш васвасасининг янги даврасини бошлашга интилмоқдалар. Улар қурол-яроғларнинг ҳар хил турларини ишлаб чиқараётган монополияларни буюртмалар билан таъминлаш учун ҳеч нарсадан қайтмаётганликларини сўнгги воқеалар кўрсатиб турибди.

Ана шу доиралар Заирнинг ички ишларига аралашмоқдалар, Африка қитъасининг жанубидаги ирқчи режимларни сақлаб қолишга интилмоқдалар. Бу ҳаракатларда НАТОнинг айрим аъзолари қатнашаётганлиги Африка мамлакатларининг тинч ривожига хавф-хатар солмоқда.

ОРТЕНСИЯ БУССИ де АЛЬЕНДЕ, Чилининг таниқли жамоат арбоби, Халқаро демократик хотин-қизлар федерациясининг фахрий вице-президенти: Ленин тинчлик мукофотига сазовор бўлиш мен учун катта шарафдир. Мен бу мукофотни ўзимнинг шахсий хизматларим учун берилган деб эмас, балки бизнинг мамлакатимизда вақтинчалик ҳукмрон бўлиб олган фашистлар диктатурасига қарши курашаётган Чили хотин-қизларининг вакиласи бўлганим учун берилган мукофот, деб биламан. Биз учун бу мукофот курашдаги катта омил бўлади.

Мен совет халқига, унинг партиясига ва турли ташкилотларига Чили халқи номидан яна бир бор миннатдорчилик изҳор этаман. Уларнинг бирдамлиги бизга катта мадад бўлди. Шунингдек мен минглаб чилилик муҳожирларни қучоқ очиб қабул қилган социалистик ва демократик мамлакатларга ташаккур билдираман. Турли халқаро ташкилотлар бизни қўллаб-қувватлаб, Чилида инсон ҳуқуқлари бузилаётганлигига қарши норозилик изҳор этдилар.

1972 йилда шу мукофотга сазовор бўлган Сальвадор Альенде уни болалар учун касалхона қуришга ишлатиш ниятида эди, чунки халқ бирлиги ҳукумати болаларга катта имтиёз берар эди. Биз ўша ҳукуматдан ибрат олиб, фашизмга қарши курашни давом эттирамиз Биз Сальвадор Альенденинг «Ла-монеда»да қаҳрамонона ҳалок бўла туриб: Мен Чилига ва унинг тақдирига ишонаман, эртами, кечми чилиликлар озод бўладилар ва энг яхши жамиятни қурадилар, деган сўзларига ишонамиз.

Чили халқи фашизмни янчиб ташлайди!

(ТАСС, 3 май).

Г. МАРИННИНГ БМТГА МУРОЖААТИ

НЬЮ-ЙОРК, 3 май. (ТАСС). Бу ерда БМТ Бош секретари К. Вальдхайм Чили Коммунистик ёшлари Марказий Комитети бош секретари Гладис Маринни қабул қилиб, у билан суҳбатлашди. Г. Марин Чили билан бирдамлик миллий координация марказининг таклифига мувофиқ Қўшма Штатларда меҳмон бўлиб турган Чили ватанпарвар хотин-қизлари делегациясига бошчилик қилмоқда.

Г. Марин Чили ватанпарварларининг Пиночет диктатурасига қарши Чилида инсон ҳуқуқлари ва демократияни тиклаш учун олиб бораётган курашлари тўғрисида гапириб берди. Г. Марин БМТни Чили халқининг ҳарбий-фашистик режимга қарши адолатли курашини қўллаб-қувватлаши учун, БМТ Бош ассамблеясининг Чилида инсон асосий ҳуқуқлари ва демократик эркинликларни тиклашни талаб қилувчи резолюциясини тўла-тўкис бажариш учун бутун куч ва имкониятларни сафарбар этишга даъват қилди. Шунингдек, Г. Марин БМТ Бош секретарига шахсий илтимос билан мурожаат қилиб, ўтган йили 4 майда хунта агентлари ушлаб олган эри инженер Хорхе Муньосни қидириб топишда ёрдам беришни сўради. Х. Муньос ўшандан бери «бедарак йўқолганлар» рўйхатидадир. Бу рўйхатдагилар сони 2.500 кишига етди.

ОКТЯБРЬ ҒОЯЛАРИ ТАНТАНАСИ

КОЛОМБО, 3 май. (ТАСС). Шри Ланка Компартияси Марказий Комитетининг Бош секретари Питер Кейнеман Шри Ланка жамоатчилигининг Октябрь 60 йиллигига бағишланган тантанали кечасида сўзлаган нутқида қуйидагиларни таъкидлаб ўтди: ленинизм инсоният тафаккури ўз тараққиётида мисли кўрилмаган чўққиларга парвоз қилганлигидан далолат берди.

Ленинизм — жаҳонни кенг кўламда қайта қуриш қонуниятларини илмий тарзда асослаб берган таълимотдир. Ленин, деди нотиқ, гениал мутафаккир бўлибгина қолмай, жуда моҳир практик ҳамдир. Лениннинг бевосита раҳбарлигида Улуғ Октябрь социалистик революцияси амалга оширилди. Бутун тараққийпарвар инсоният бу йил Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини кенг нишонлайди.

Шри Ланка Компартияси Марказий Комитетининг Бош секретари яна бундай деди: Россияда 1917 йил октябрида рўй берган воқеалар бутун дунёни ларзага келтирди. Октябрь ғояларининг нури бутун дунё халқларига озодлик йўлини кўрсатиб берди. Ленинизм Осиё, Африка ва Латин Америкаси халқларининг миллий озодлик кураши тарихида бебаҳо роль ўйнади.

Питер Кейнеман яна қуйидагиларни уқтириб ўтди: улуғ Ленин ташкил этган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси етакчилик ва сафарбар қилувчи ҳар томонлама буюк ишларини бажармаганида Октябрь революцияси ғалаба қилолмас эди, совет халқи бошқа улкан муваффақиятларнинг ҳаммасини қўлга киритолмаган бўлур эди.

Ҳозирги кунда совет коммунистлари, деди П. Кейнеман, ленинизм байроғини баланд кўтариб бормоқдалар. Синфий кураш идеалларига содиқ бўлган КПСС халқаро майдондаги ҳозирги янги шароитларда ишчилар синфининг, барча меҳнаткашларнинг манфаатларини қаттиқ туриб ҳимоя қилмоқда, пролетар интернационализмининг тантанаси учун, миллий озодлик ҳаракатини янада ривожлантириш учун қатъий ҳаракат қилмоқда. КПСС уруш хавфини камайтириш учун, кескинликни юмшатиш жараёнини чуқурлаштириш учун ва бу жараёнга муқаррар доимий тус бериш учун курашмоқда. Ленин васиятлари, Октябрь ғоялари, деди сўзининг охирида П. Кейнеман, барча халқларнинг манфаатлари йўлида амалга оширилмоқда.

БУГУН—СОВЕТ МАТБУОТИ КУНИ

КОММУНИЗМ ҚУРУВЧИЛАРИ МИНБАРИ

Матбуот мамлакатнинг бутун ҳаётига жуда катта таъсир ўтказмоқда... Газеталарнинг редакцияларига ҳар куни меҳнаткашларнинг турли-туман масалалар тўғрисидаги минглаб хатлари ҳам келиб туради ва бу хатлар синчиклаб қараб чиқилади. Ана шуларнинг ҳаммаси совет матбуотига жамоат фикрининг қудратли ифодачиси бўлиш имкониятини беради.

Л. И. БРЕЖНЕВ.

СОЦИАЛИСТИК ҲАЁТИМИЗ ОЙНАСИ

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг шонли 60 йиллик юбилейига зўр тайёргарлик кўраётган ижодкор халқимиз, бутун тараққийпарвар инсоният бугун совет матбуоти кунини байрам қиладилар. Совет матбуотининг байроқдори, машъали ва йўлчи юлдузи ҳисобланган «Правда» газетасининг биринчи сони чиқа бошлаган кун —5 май ҳар йили партия-совет матбуотининг кўрик куни, матбуот ходимларининг — барча журналистлар, ноширлар, полиграфчилар, информация органлари ходимлари, ишчи ва қишлоқ мухбирларининг анъанавий байрами сифатида кенг нишонланади.

Бундан 65 йил муқаддам — 1912 йил 5 майда Петербургда «Правда» газетасининг биринчи сони босилиб чиқди. Ишчиларнинг кундалик бу севимли оммавий газетасини Прага конференциясининг қарорига мувофиқ улуғ доҳиймиз Владимир Ильич Ленин ташкил этган эди. Ленин «Правда»нинг ташкилотчиси ва биринчи редактори бўлди, чет элдан туриб унга буюк ҳаётий куч бағишлади, доимий йўл-йўриқлар курсатиб, мақолалар юбориб турди. Газетанинг биринчи сони чиқишини Ильич башорат қилиб, революцион баҳорнинг «биринчи қалдирғочи», деб атаган эди.

Буюк раҳнамонинг бутун ҳаёти, революцион ва илмий ижоди газета, журнал ва китоб чиқариш билан, нолегал матбуотни тайёрлаш билан боғланган эди. У Октябрь социалистик революциясининг ғалабасига қадар чиқиб турган 25 дан ортиқ большевистик газета ва журналларга редакторлик қилди. Дунёда биринчи Социалистик давлатни тузиб, уни бошқариб турган пайтларда ҳам В. И. Ленин партия съездлари ва конференциялари делегатларининг анкеталаридаги касби ҳақидаги саволга ҳамма вақт «журналист, адабиётчи» деб ёзиб қўярди. 1918 йилдан буён қарор топган анъанага мувофиқ СССР Журналистлар союзининг 1-сон аъзолик билети Коммунистик партия ва Совет давлатининг асосчиси ва йўлбошчиси, гениал публицист ва редактор Владимир Ильич Ленин номига ёзиб қўйилган.

Коммунистик партия улуғ Ленин васиятлари ва ғояларига амал қилиб, совет жамияти тараққиётининг ҳамма босқичларида матбуотга жуда катта аҳамият бериб келди ва уни ўзининг энг содиқ ёрдамчиси, жанговар идеологик қуроли сифатида, коммунизм қурувчиларининг чинакам халқ минбари сифатида юксак қадрламоқда. Партиямиз раҳнамолигида матбуот — Улуғ Октябрь кунларида бошланган инсоният баҳорининг саботли жарчиси, социализм ва коммунизм қурилишининг коллектив пропагандисти, агитатор ва ташкилотчиси бўлиб майдонга чиқмоқда, ижодкор халқимиз ҳаётига янги мазмун киритмоқда, унинг онгига коммунистик ғояларни сингдирмоқда, меҳнаткашлар оммасини янги зафарларга руҳлантирмоқда. Совет матбуоти партия ва халқимизнинг иродаси, фикри ва ҳиссиётларини ифодалаб, тинчлик ва халқлар дўстлиги учун, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатида пролетар интернационализми принциплари учун, КПССнинг ленинча халқаро сиёсати принциплари учун актив кураш олиб бормоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев экономикани, фан ва маданиятни ривожлантиришга, бутун ижтимоий ҳаётга оммавий информация ва пропаганда воситаларининг таъсири янада кўпроқ даражада кучайганлигини XXV съездда таъкидлаб ўтди. Матбуотнинг ижтимоий аҳамиятига партиямиз съезди минбаридан туриб берилган бу юксак баҳо, партиянинг кун сайин қилиб турган меҳрибонлиги совет журналистларини руҳлантирмоқда, уларнинг ғайратига-ғайрат қўшмоқда, ўз ижоди билан партия ва халққа коммунистик идеаллар тантанасига янада яхшироқ ва таъсирчанроқ хизмат қилиш иштиёқини кучайтирмоқда.

Совет матбуотининг асосчиси Владимир Ильич Ленин вақти келиб Россия матбуот шохобчалари билан қопланажагини орзу қилган эди. Улуғ доҳиймизнинг бу орзуси Совет ҳокимияти йилларида тўла рўёбга чиқди. «Правда» газетаси майдонга келган пайтда ҳар 100 кишига чор Россиясида атиги 2 нусхадан газета тўғри келган бўлса, ҳозир ҳар бир совет оиласига ўртача ҳисобда 4 тадан кўпроқ газета ва журнал тўғри келмоқда. Мамлакатимизда СССР халқларининг 56 тилида йиллик тиражи 168 миллиондан кўп бўлган 7985 та газета чиқарилмоқда. Биргина «Правда» газетаси кунига 10 миллион 600 минг нусхада босилмоқда ва тиражининг кўплиги жиҳатидан дунёда биринчи ўринда турибди. «Правда»ни чет элдаги 120 та мамлакатда олиб ўқимоқдалар.

СССРда нашр этилаётган журнал ва журнал типидаги нашрларнинг сони 7 мингга етай деб қолди. Уларнинг йиллик тиражи 3 миллиард 46 миллион 650 минг нусхадир.

Мамлакатимизда китобга қизиқиш ғоят каттадир. Совет халқи ҳақли равишда дунёда энг кўп ўқийдиган халқ ҳисобланади. ЮНЕСКОнинг маълумотига кўра, СССР китоб маҳсулотлари чиқариш бўйича жаҳонда биринчи ўринда туради. Совет Иттифоқининг босмахоналарида ҳар бир минутда ўртача 3 минг нусхадан кўпроқ, бир кунда ўртача 5 миллион нусхада китоб чиқиб турибди. 1976 йилда 80 минг номда 1 миллиард 800 миллион нусхада китоб чоп этилди.

Ўзбекистон матбуоти ҳам Совет ҳокимияти йилларида беқиёс ривожланди. Улуғ Октябрь социалистик революциясига қадар ҳозирги Ўзбекистон территориясида атиги 15 та вақтли матбуот, шу жумладан ўзбек тилида ҳафтада икки марта 500 нусҳада битта газета чиқар эди. Эндиликда эса республикамизда ўзбек, рус, тожик, қорақалпоқ, татар ва қозоқ тилларида 260 газета, шу жумладан 19 республика, 22 область, 9 шаҳар, 138 район ва 72 кўп тиражли газета, 142 журнал ва журнал типидаги бюллетенлар нашр қилинмоқда, уларнинг бир галги тиражи 10 миллион нусхадан ошади. Фақат «Совет Ўзбекистони» газетасининг тиражи 700 минг нусхадан кўпроқдир.

Ўзбекистон китоб маҳсулотлари ҳажми бўйича ҳозир Россия Федерацияси ва Украина ССРдан сўнг учинчи ўринда турибди. Республикада ҳар йили икки мингга яқин номда 40 миллион нусхадан ортиқ китоб чиқараётган 9 давлат нашриёти, марказий «Прогресс», «Внешторгиздат» ва «Статистика» нашриётларининг бўлимлари ишлаб турибди.

Ўзбекистон нашриётлари чиқараётган китоблар бугунги кунда 97 чет эл фирмаларига, шу жумладан Америка Қўшма Штатлари, Англия, Франция, Германия Федератив Республикаси, Япония, Италия ва Канадага, республикамиз билан қўшни хорижий Шарқ мамлакатлари ва бошқа давлатларга экспорт қилинмоқда.

Республикамизда полиграфия саноати беқиёс даражада равнақ топди. Революцияга қадар Туркистон ўлкасида атиги 16 та ярим кустар босмахона бўлиб, уларда бор-йўғи 450 ишчи ишлаган. Эндиликда эса республикамизда ҳозирги замон ҳарф териш, босиш, муқовалаш-брошюровка қилиш машиналари ва автоматлари ўрнатилган, кўп тиражли газета ва китоб босиб чиқарадиган қудратли ротацион машиналарига эга бўлган 120 дан ортиқ полиграфия корхоналари бор. Биргина Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонасида босилаётган газеталарнинг кундалик тиражи беш ярим миллион нусхадан ошиб кетади. Республика босмахоналари эса ҳар куни 150 минг нусхага яқин ёки бутун 1913 йил мобайнида қанча китоб ва брошюра чоп этилган бўлса, ундан кўпроқ китоб ва брошюра нашр этмоқдалар.

Шуни фахр ва ғурур билан баралла айтиш мумкинки, бугунги Ўзбекистон қудратли саноати, қишлоқ хўжалиги, илм-фан ва маданияти мислсиз гуркираб юксалаётган ҳақиқий китобхонлар, газетхонлар ва журналхонлар диёрига айланган. Газета, журнал ёки китоб олмайдиган биронта оила йўқ. Социалистик ҳаётимиз ойнаси ҳисобланган бу қудратли воситалар ҳар куни учрашиб турадиган энг яқин дўстимиз, маслаҳатгўйимиз бўлиб қолди. Шунинг учун ҳам халқимиз матбуотни илм-маърифат офтоби, билим хазинаси, коммунизм жарчиси деб таърифлайди, уни бениҳоя севади ва унга ишонади.

Биз журналистлар, совет матбуотининг ходимлари яратувчи халқ, ижодкор халқ бўлган улуғ совет халқига хизмат қилишдек, совет халқи учун ёзишдек, бу халқ тўғрисида, бу халқнинг замондошларимиз фахрланадиган ва авлодларимиз қойил қоладиган шонли ишлари тўғрисида ёзишдек буюк шарафга муяссар бўлдик. Шу юксак шарафга муносиб бўлиш, совет матбуоти олдида турган буюк вазифаларни сидқидиллик билан бажо келтириш, партия ва халқимизнинг ишончини оқлаш бизнинг энг муқаддас, энг олижаноб бурчимиздир.

Шу йилнинг февраль ойида Тошкентда Ўзбекистон журналистларининг V съезди ва март ойида Москвада СССР журналистларининг IV съезди бўлиб ўтди. Муҳим ижтимоий-сиёсий воқеа ҳисобланган бу съездлар КПСС XXV съездининг тарихий қарорларини маҳорат билан кенг пропаганда қилишни, фактлар ва воқеаларнинг моҳиятини чуқур билиб, экономика проблемаларини, фан-техника тараққиёти ва маданият масалаларини конкрет ва амалий тарзда ёритишни талаб қилди. Оташин публицистик сўз билан, илғор тажриба намуналари билан кишиларни илҳомлантиришни, коммунистик онглилик, совет ватанпарварлиги, мамлакатимиз халқларининг қардошларча дўстлиги ва пролетар интернационализми руҳида, совет халқининг шонли революцион, меҳнат ва жанговар анъаналари руҳида тарбиялашни муҳим вазифа қилиб қўйди. Бутун куч ва ғайратимизни, ижодий қобилиятимизни шу шарафли вазифаларни бажаришга сарфлаймиз. Совет кишиларининг Улуғ Октябрнинг 60 йиллик юбилейи шарафига қилаётган буюк қаҳрамонона меҳнати, юксак маънавий фазилатлари ва коммунистик идеаллари, партия ва коммунизм ишига садоқатлари, ер юзида тинчлик ва осойишталик учун мардонавор кураши совет журналистлари учун битмас-туганмас ижодий илҳом манбаидир.

З. ЕСЕНБОЕВ,

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Нашриётлар, полиграфия ва китоб савдоси ишлари бўйича давлат комитетининг раиси, республика Журналистлар союзи правлениесининг раиси.

ҚУТЛУҒ АНЪАНАЛАР

Дастлабки беш йилликларнинг кенг кўламли ва чуқур мазмунли бунёдкорлик ишларини амалга оширишда Совет матбуоти Коммунистик партиянинг оммани сафарбар этувчи, янги-янги тажрибаларни ва фан ютуқларини пропаганда қилувчи қудратли қуроли бўлди. Матбуот тарихи ёрқин, беқиёс ишларнинг ажойиб тажрибаси билан бойиди. Ташаббускорлик, янгиликни тез илғаб олиш ва уни кенг қўллаб-қувватлаш беш йилликлар даври матбуотининг ўзига хос хусусияти бўлган эди. Бу хусусият ҳозирда ўзининг янги қирралари билан намоён бўлмоқда. Қуйидаги ҳикояларимиз улкан қурилишлардаги уч газетанинг тарихга айланган анъаналари ҳақидадир.

ҚУРАМИЗ ДЕДИК, ҚУРДИК!

Катта Фарғона канали қурилишининг қатнашчиси, Ленин ордени кавалери Дўнан ДЎСМАТОВ:

— Ўша кунларни бир умр унута олмайман. Бутун Фарғона водийсида карнай-сурнайлар янграб, ҳаммани канал трассасига даъват этмоқда эди. 26 июль куни трассада тупроқ ишлари ёппасига бошлаб юборилди. 160 мингдан ортиқ қурувчи қўлига кетмон, кирка олди. Ҳамма участкаларда стахановчасига меҳнат мусобақаси авж олиб кетди. Агитаторлар «Сталинча қурилишда» газетасини иш жойларида тарқатишар, унинг мақолаларини овоз чиқариб ўқишарди. Газетанинг 1939 йил 24 июль куни чиққан сонида Тошлоқ районидан 4077 колхозчи канал қурилишига жўнатишни сўраб ариза ёзганлиги ҳақида хабар босилган эди. Газетадаги суратлардан бирида Олтинкўл районидаги «Ижтимоият» колхозида қурилишга кузатиш маросими акс эттирилган эди. Бутун водийда кўтаринкилик руҳи ҳукм сурарди.

«Сталинча қурилишда» газетаси дастлабки номерларидаёқ стахановчиларга катта эътибор берди. Уларнинг тажрибасини кенг ёйди. Ўзим қурилишга келгач иш вақтидан оқилона фойдаландим, нормани дастлабки кунлардан бошлаб 2-3 ҳисса ошириб бажардим. Суръатни кучайтириб, августнинг бошларида 8 норма иш бажаришга эришдим. Шунда газета менинг иш усулимни ўзининг бутун бир саҳифасида ёритди. Қурилиш бошқармаси бу усулни оммалаштириш мақсадида махсус буйруқ чиқарди. Қурилишнинг турли участкаларида стахановчасига меҳнат қилган издошларим С. Мамасидиқов, Х. Саидхонов, А. Рўзиматов, Ҳ. Мўминова, Т. Қурбоноваларнинг жасоратли сиймоси ҳали-ҳали кўз ўнгимда гавдаланади.

Газета қўллаб-қувватлаган ва кенг ёйган тажриба кейинчалик республикамизнинг бошқа ирригация қурилишларида ҳам қўлланди. Биз қардош республикаларга бориб, тажрибамизни кўпчиликка ўргатдик. «Правда» ва «Известия» газеталари ҳам ўша йиллари Катта Фарғона канали қурилиши тажрибасини кенг ёритган эдилар.

Канални қуриш халқимизнинг азалий орзуси эди. Биз «Қурамиз» дедик. Октябрь туфайли ғайрат-ташаббуси учун кенг майдон очилган озод халқ 45 кунда бу орзуни рўёбга чиқарди. Бу жасоратда «Сталинча қурилишда» газетасининг ташкилотчилик роли катта бўлди.

ИЛҲОМБАХШ САТРЛАР

«Чирчиқхимпром» ишлаб чиқариш бирлашмаси ишчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Эргаш ПИРМАТОВ:

— Дастлабки беш йилликларда Чирчиқ бўйида беқиёс қурилиш авж олиб кетди. Партия кўрсатмаларини бажаришга отланган совет кишилари бу ерда замонавий шаҳар, йирик саноат корхоналари қуришга киришдилар. Қурилишнинг бориши «Чирчиқ қурилиши стахановчиси» газетаси саҳифаларида мунтазам ёритиб борилди. «Стахановчилар тажрибаси — ҳар бир қурувчига», «Қизил байроқ учун» сингари шиорлар газетанинг деярли ҳар бир номерида кўзга ташланади. Газета ўз саҳифаларида ишчи мухбирларнинг хабарларига катта ўрин бериб, бригадалар, участкаларда туғилаётган тажрибаларни муттасил оммалаштириб борди. 1938 йил 1 январда қурилишда 555 стахановчи меҳнат қиларди. Газетанинг ташкилотчилик ва тарғиботчилик роли туфайли уларнинг сафига бир йилга етар-етмас яна 304 киши қўшилди. Республика газеталари билан биргаликда комбинат қурилишида чиққан сайёр газета саҳифаларида қурилиш-монтаж ишларини жадаллаштиришнинг муҳим масалалари ёритилган эди.

Газетанинг вақт ўтиши билан сарғайиб кетган тахламларини варақлаймиз, акаларимиз, опаларимиз ва ота-оналаримизнинг социалистик қурилишдаги стахановча меҳнати ёритилган хабарлар, мақолаларни алоҳида ҳаяжон билан ўқиймиз. 1934 йилдан чиқа бошлаган бу газета қурилиш маъмурияти ва партия ташкилотларининг жанговар ёрдамчисига айланди.

ЗАРБДОРЛАР ТАЖРИБАСИ—ОММАГА

Каттақўрғон сув омбори қурилиши қатнашчиси, «Ҳурмат Белгиси» ордени кавалери, пенсионер Саъди ИМОМОВ:

— Шарифбобо Ҳамроев Шофиркон районидаги хўжаликлардан бирида меҳнат қиларди. Шавкатли меҳнати туфайли мукофотланган, СССР Олий Советининг депутати қилиб сайланган эди. Обрў-эътибори жойида эди. Лекин Каттақўрғонда сунъий денгиз қуриш ҳақидаги масала кўтарилганда у биринчилар қатори «лаббай» деб жавоб берди. «Каттақўрғон ҳовузи» газетаси ватанпарвар қурувчининг фидокорона меҳнатини кенг ёритди. Газета Катта Фарғона канали қурилиши тажрибасини кенг ёйиб дўсматовчилар усулини оммалаштиришга катта эътибор берди. Шавкатли стахановчилар Али Қўлиев, Ғани Ботирхонов, Тўлғаной Собироваларнинг фидокорона меҳнати ҳақида ўз газетхонларига марокли ҳикоя қилиб берди.

1941 йилнинг 19 июнида минглаб қурувчиларнинг фидокорона меҳнати муваффақиятли якунланди. Омбор сувга тўлдирилди. Самарқанд ва Бухоро областларининг меҳнаткашлари ваъдани уддалаб, қурилишни муддатидан илгари поёнига етказдилар. Сунъий денгиз шу йилиёқ хўжаликларга 100 миллион кубометр сув бериши мумкин бўлган даражага етказилди.

Улкан қурилишлар тарихини ўйласак, уларда чиқиб турган газеталар жуда катта сиёсий-ташкилотчилик ва тарбиявий иш олиб борганлигини кўрамиз. «Бу «кичик» газеталар улкан вазифаларни муваффақиятли бажаришда, Октябрь туфайли уйғонган халқни социалистик қурилиш ишига отлантиришда партиянинг жанговар ёрдамчиси бўлди.

БУНЁДКОРЛАР САФИДА

Жамоат фикрининг ифодачиси, коллектив пропагандист, агитатор ва омманинг ташкилотчиси бўлган матбуотимиз республиканинг бутун ҳаётига кучли таъсир ўтказиб, КПСС XXV съезди қарорларини изчил амалга ошириш, ўнинчи беш йиллик вазифаларини муваффақиятли бажариш учун олиб борилаётган умумхалқ курашида актив иштирок этмоқда. Матбуотимиз оммавийлиги билан, том маънода миллионлар минбари ролини муваффақиятли ўтаётгани билан кучлидир. Қуйида партия ва матбуот ходимларига, газета ишида актив қатнашаётган ишчи мухбирларга сўз берамиз.

СЎЗ ҚУДРАТИ

Савла ҚУДАРОВА, Мўйноқ район партия комитетининг секретари:

Шу йилнинг бошида «Орол балиқчиси» газетаси Қорақалпоғистон «Рибаколхозсоюз»ига қарашли «Амударё» колхози 167-мотофелюга капитани Қувондиқ Исмоиловнинг янги ватанпарварлик ташаббуси ҳақида материал эълон қилди. Қ. Исмоилов Орол денгизидаги энг тажрибали ва илғор балиқчилардан. Мақолада у экипаж аъзолари — Бекназар Олланазаров, Жанабой Икромов ва Султон Бекмуродов билан Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги кунигача камида уч ярим йиллик норма миқдорида балиқ овлаш, беш йиллик охиригача эса 1840 центнер балиқ топшириб, ўн йиллик топшириқни бажариш мажбуриятини олгани ҳикоя қилинган эди. Район партия комитети илғор балиқчининг янги ташаббусини маъқуллади. Шуниси характерлики, газета бу ташаббусни кенг ёритиб, бошқаларни ҳам зарбдорлик билан ишлашга даъват қилди.

Районимиз газетаси бугунги Мўйноқнинг ҳақиқий кўзгуси бўлиб қолди. Унинг саҳифаларида балиқчи ва дала меҳнаткашларининг кундалик турмуши, орзу-истаги, фидокорона меҳнати тўла акс этиб бормоқда. Айниқса, кейинги ойларда газетада «Сифат — беш йиллик белгиси» «Мусобақа: мақсад, характер, тажриба» деган янги рубрикалар пайдо бўлдики, маҳсулот сифатини ошириш, меҳнатга янгича муносабат, ҳар бир ходимнинг иш учун чуқур масъулият сезаётгани янада ёрқинроқ ёритиладиган бўлиб қолди.

Райком журналист кадрлар ва газета активининг билим ва маҳоратини ошириш, улар сафини олий маълумотли мутахассис кадрлар билан мустаҳкамлаш ҳақида ҳам мунтазам ғамхўрлик қиляпти. Газетанинг барча ижодий ходимлари юксак ғоявий-ахлоқий фазилатларни, ишчанликни, савиянинг кенглигини, принципиалликни ва бошлаган ишни охирига етказа билишни публицистик маҳорат билан узвий қўшиб олиб бормоқда. Буларнинг ҳаммаси газета ишининг самарадорлиги ва оммавийлигини ўстиришга, ташкилотчилик ролини оширишга имкон беряпти.

ҲАЁТ БИЛАН ҲАМНАФАС

Ҳамиджон ХОЛМАТОВ, «Андижангидрострой» бошқармасига қарашли 5-механизациялашган кўчма колонна прораби:

Ўнинчи беш йиллик ижодий ташаббускорлик беш йиллигидир. Ҳозир бирор ой йўқки, участкаларда иш суръати ва сифатини оширишга қаратилган фойдали ташаббуслар вужудга келмаётган бўлсин. «Гидроқурувчи» — «Гидростроевец» кўп тиражли газетамиз активи доираси ғоят кенглиги, ҳар бир қурувчи уни чиқаришга фаол иштирок этаётгани учун ҳам ана шу ташаббуслар энг аввал газета саҳифаларида ўз аксини топмоқда. Бошқача айтганда кўп тиражли газетамиз жойларда рўй бераётган янгиликларни тез илғаб олиб, уни оммалаштириш юзасидан ташкилотчилик ва тарғиботчилик ролини муваффақиятли ўтамоқда.

5-механизациялашган кўчма колоннамиз коллективи янгича усулда ишлашга, яъни бир киши бирданига уч вазифани бажариш усулига кўчган эди. Жумладан ўзим ҳозир прораб, бригада бошлиғи ва мастер бажарадиган вазифаларни уддалаяпман. Бошқалар ҳам ёндош касбларни эгаллашган.

Менинг бригадада қарор топган бу усул ҳақидаги мақолам газетанинг кўзга кўринадиган жойида босилиб чиқди. Газета кейин ҳам бу ташаббусга қўшилган бригадалар фаолиятини, тажрибаларини қурувчиларнинг ўнинчи беш йиллик план-топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун авж олган социалистик мусобақасини атрофлича ёритиб боряпти. Биз гидроқурувчиларни жасоратга отлантираётган ва руҳлантираётган газетамиз таъсирчанлиги ва ташкилотчилик роли тобора ошиб бораётганлигидан беҳад хурсандмиз.

ЧЎЛ СОЛНОМАСИ

Мейли ҲАКИМОВ, «Каршистрой» бошқармасига қарашли 4-механизациялашган кўчма колонна қурилиш бригадасининг бошлиғи:

Яқинда «Каршистрой» бошқармасида чиқадиган «Чўл ўлкаси» кўп тиражли газетасининг биринчи сони чиққанига ўн йил тўлди. Газета чўлқуварларнинг чинакам маслаҳатчиси бўлиб қолди. Унинг дастлабки сонида Қарши чўлининг бугунги ва эртаги куни ҳақида батафсил ҳикоя қилинган эди. Ўша кундан бери газета чўлқуварлар турмушини, муваффақиятларини, олдда турган вазифаларни атрофлича ёритиб, қурувчиларни партиямиз қўйган вазифаларни амалга оширишга сафарбар қилишда муҳим роль ўйнаб келмоқда. «Ташаббусчилар ҳисоб берадилар» рубрикаси меҳнатнинг ижодий булоғи тўхтаб қолмаслигига, муваффақиятларни кўпайтиришга хизмат қилмоқда.

«Чўл ўлкаси» газетаси билан «Уралгидромаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси «Ленинский путь» газетасининг қўшма сони чиқарилдики, мақола ва корреспонденцияларда айтилган конкрет таклиф ва мулоҳазалар бирлашма томонидан чўлқуварларни техника билан таъминлашни янада яхшилашга ёрдам берди.

Ҳозир кўп тиражли газетамиз 7 минг нусхада чиқмоқда. Уни жамоатчи мухбирларнинг актив иштирокида чиқяпти деб айтиш тўғри. Газетанинг ҳар бир участка ва бригадада ишчи мухбирлари бор. Айниқса Номоз Ҳамроев, Эгамберди Худойбердиев, Анатолий Штейман, Равил Гизатулин, Тошбўри Жалиловларнинг қурувчилар ҳаётидан ёзган лавҳа ва материаллари қизиқиб ўқилмоқда.

Ўнинчи беш йилликда бошқармамизда 860 миллион сўмликдан кўпроқ капитал маблағлар ўзлаштирилиши зарур. Бу улкан ишда «Чўл ўлкаси» газетаси ижодий коллективининг ҳам муносиб ҳиссаси бўлади.

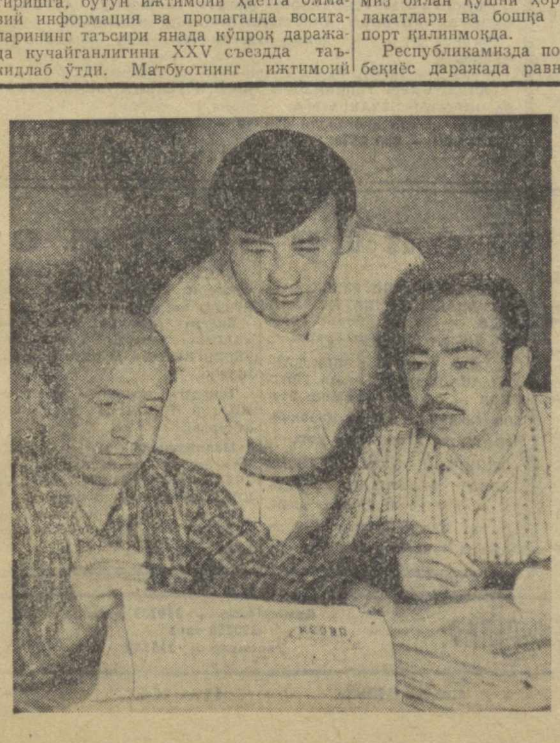

Тошкент тўқимачилик комбинатида чиқадиган «Тўқимачилар овози» газетасининг навбатдаги сони тайёрланмоқда. Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги мавзуи унинг материалларида ўз ифодасини қандай топмоқда? Газетани кўринишли безаш учун яна нималар қилиш мумкин? Редакцияда машинисткадан бошлаб масъул секретаргача, адабий ходимдан тортиб редакторгача ана шулар тўғрисида ўйлайди. Мана, улар биринчи саҳифанинг материалларига назар ташламоқдалар. Чапдаги суратда—масъул секретарь Спартак Абдиев (чапдан), адабий ходим Нормурод Норқобулов, газета редактори Бахтиёр Сайдалиевлар газета қанчалик муваффақиятли саҳифаланаётганини муҳокама қилмоқдалар. Ўнгдаги суратда газетани саҳифалаш пайти. Корректор Озода Сайдалиева (чапдан), газетани саҳифаловчилар Вера Лебедова ва Мамлакат Юсуповалар газетани сифатли саҳифалаш тўғрисида суҳбатлашмоқдалар.

А. Тўраев фотолари.

ЖУРНАЛИСТЛАРГА МУКОФОТ

Ўзбекистон Журналистлар союзи правлениесининг секретариати ижодий союз мукофотларини олиш учун тақдим этилган материалларни қараб чиқди.

1976 йилги энг яхши журналистик асар учун конкурс мукофотлари қуйидагиларга берилди:

О. Ҳакимов — «Совет Ўзбекистони» газетасининг Фарғона областидаги ўз мухбири. «Деҳқон сўзи», «Садоқат қўшиғи», «Камолот» публицистик мақолалари учун;

И. Ғозиев, Р. Г. Меламед, Л. С. Рабинович — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетининг журналистлари. «Совет турмуш тарзи» рубрикаси остидаги радио очерклар цикли учун;

А. Ғ. Мухторов — Самарқанд область «Ленин йўли» газетасининг редактори ва Д. Файзиев — Самарқанд область радио комитетининг раиси. «Сабоқлар ва жумбоқлар» сарлавҳали публицистик очерклар серияси учун;

Л. В. Мишлянов (марҳум) — «Қишлоқ ҳақиқати» — «Сельская правда» газета редакциясининг собиқ бўлим мудири. «Красний водопад» ёнидаги ферма»— сарлавҳали иқтисодий очерки учун;

Социалистик мусобақани энг яхши ёритиш учун газеталар конкурсида пул мукофотлари ва дипломлар қуйидагиларга берилди: «Правда Востока» республика газетаси, «Тошкент ҳақиқати» область газетаси, «Ёш ленинчи» республика ёшлар газетаси;

«5.300,000 тонна «оқ олтин» учун» шиори остидаги конкурсда пул мукофотлари ва дипломлар қуйидагиларга берилди:

М. Назаров — «Совет Ўзбекистони» газетаси редакциясининг бўлим мудири ва А. Аҳмедов — шу газетанинг мухбири. «Олтин сочган куз», «Ота изидан», «Қалб ҳарорати», «Кумуш пиёла табассуми» сарлавҳали очерклари учун;

М. И. Пругер — «Правда Востока» газетасининг мухбири. «Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозидан уч мактуб» учун, «Омилкорлик билан» сарлавҳали публицистик мақола ва «Ўз юртининг соҳибаси» сарлавҳали очерки учун;

Ж. Шаропов — «Қишлоқ ҳақиқати»—«Сельская правда» газетаси редакциясининг бўлим мудири. «Сув— ота», «Назира опа» очерклар цикли учун;

Э. Турдиқулов — «Ҳақиқати Ўзбекистон» газетаси редакциясининг ходими. «Мураббий», «Раҳбар ишнинг кўзини билса», «Ташаббускор ҳузурида» сарлавҳали очерклари учун;

И. Эгамбердиев — «Наманган ҳақиқати» область газетаси редакциясининг бўлим мудири. «Ишда интизом бўлмагач», «Пахтазорда саноат технологияси», «Комплекс тараққиёт йўлидан», «Раис» сарлавҳали ва бошқа очерклари, репортажлари, публицистик мақолалари учун. (ЎзТАГ).

Фотолавҳалар

● Тошкент ёғ-мой комбинати 25 номда кенг истеъмол маҳсулотлари ишлаб чиқаради. Комбинатнинг ёғ, маргарин, ишлаб чиқарадиган цехлари ишчилари, айниқса катта меҳнат ютуқларини қўлга киритдилар. Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги шарафига комбинат ишчилари юксак социалистик мажбурият олиб ишлаяптилар. Суратда: маргаринни ўрайдиган машина оператори Л. Белокопитова.

И. Глауберзон фотоси.

● Қува райони Фарғона областининг аҳоли энг кўп жойлашган районларидан бири. Бу ерда қишлоқ меҳнаткашлари сиҳат-саломатлигини муҳофаза қилаётган олтита касалхона, учта поликлиника, еттита медицина пункти ва йигирма олти фельдшер-акушерлик пунктлари фаол ишлаб турибди. Бу медицина ташкилотларида юздан ортиқ врач ва ўрта медицина малакасига эга бўлган 465 ходим меҳнаткашлар сиҳат-саломатлигини муҳофаза қилмоқда.

750 ўринга эга бўлган район стационари бор. «Коммунизм» колхозида 100 ўринли янги типовой хирургия касалхонаси очилди. Ильич номли колхозда эса фельдшер-акушерлик пункти фойдаланишга топширилди. Суратларда: «Коммунизм» колхозидаги юз ўринли янги типовой касалхонанинг ташқи кўриниши ва беморларнинг маданий хордиқ чиқаришлари учун ажратилган хонасида.

С. Безносов фотолари.

ТУРЛИ ҚАСБ ЭГАЛАРИ

САХОВАТЛИ БИОКИМЁГАР

Республика зиёлиларининг илк қалдирғочларидан, моҳир педагог, таниқли олим, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, медицина фанлари доктори, профессор Дамин Назарович Соҳибов катта ҳаёт йўлини босиб ўтди.

Дамин Назарович Соҳибов 1907 йил 5 майда Самарқанд область Каттақўрғон шаҳрида деҳқон оиласида туғилди. Бўлажак олим дастлабки маълумотни 1918 — 1924 йилларда Каттақўрғон шаҳрида олди. Кейинчалик Тошкентдаги медицина техникумига кирди. 1928 йилда эса техникумни муваффақиятли тамомлади ва шу йили Ўрта Осиё Давлат университетининг медицина факультетига кирди. Университетни тамомлагач, Тошкент медицина институтидаги биохимия кафедрасига ассистент қилиб тайинланди. Сўнгра Д. Соҳибов шу кафедра қошидаги аспирантурада таҳсил кўриб, кандидатлик диссертациясини ёқлайди.

1939 йили доцент Д. Соҳибов Тошкент фармацевтика институтининг илмий ва ўқув ишлари бўйича директор ўринбосари қилиб тайинланади. 1941 йили партия сафига қабул қилинди. Улуғ Ватан уруши бошлангач, кўплар қатори Дамин Назарович она-Ватан мудофаасига отланди. Уруш майдонида ярадорларга малҳам қўяди, ўзи ҳам бир неча марта ярадор бўлади. Орден ва медаллар билан мукофотланган. Урушдан 1944 йили қайтади. Собиқ жангчи яна илм-фан қучоғига йўл олади, тадқиқот ишларини давом эттиради ва бир вақтда Тошкент фармацевтика институтининг директори ва биохимия кафедрасининг мудири бўлиб ишлайди. Урушдан кейинги йилларда олим Ўрта Осиё халқлари орасида кенг тарқалган буғдойдан заҳарланиш касаллигининг биохимиявий механизмларини ўрганди.

Шу мавзуда олиб борилган илмий изланишлар асосида Д. Н. Соҳибов 1949 йили докторлик диссертациясини ёқлади.

Ерли зиёлилардан биохимия соҳаси бўйича биринчи фан кандидати ва кейинчалик фан докторининг етишиб чиқиши республикамиз илмий жамоатчилиги ҳаётида катта воқеа бўлди.

Илон заҳарининг таркибини текширишда янги химиявий, физикавий, биологик усулларни қўллашда Дамин Назарович Иттифоқимизда биринчи тадқиқотчилардан ҳисобланади. Бу янги изланишлар ўз самарасини бериб, ҳозирги кунда илон заҳаридан унинг бошчилигида ўнга яқин биологик актив моддалар ажратиб олинди. Бу биологик актив моддалар организмдаги биохимиявий жараёнларни ўрганишда ёрдам бермоқда.

Олим республикамизда биохимия фанининг ривожига, малакали кадрлар етиштириш ишига салмоқли ҳисса қўшиб келмоқда. У 70 дан ортиқ илмий мақола, илмий-оммабоп рисола, дарслик ва асарларнинг муаллифидир.

Етмишинчи довондан ошаётган устозимизга сиҳат-саломатлик, узоқ умр, педагогик ва илмий фаолиятларида улкан зафарлар тилаймиз.

М. ВАЛИХОНОВ,
Х. ҲАМРОҚУЛОВ,
биология фанлари кандидатлари.

Реклама ВА ЭЪЛОНЛАР

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ В. И. ЛЕНИН НОМЛИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

1977 ЙИЛГА ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА ИШЛАБ ЧИҚАРИШДАН АЖРАЛГАН ВА АЖРАЛМАГАН ҲОЛДА ЎҚИШ УЧУН

АСПИРАНТУРАГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда ўқиш учун: функциялар назарияси ва функционал анализ; дифференциал ва интеграл тенгламалар, алгебра ва сонлар назарияси; эҳтимоллик назарияси ва математик статистика; ҳисоблаш математикаси; автоматлаштирилган бошқариш системалари ва ҳисоблаш комплексларини математик таъминлаш; назарий механика, физик-электроник (жумладан, квант электроникаси); оптика; қаттиқ жисм физикаси; магнит ҳодисалари физикаси; атом ядроси ва космик нурлар физикаси; генетика; социал психология; назарий ва математик физика;

ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиш учун: функциялар назарияси ва функционал анализ; дифференциал ва интеграл тенгламалар; алгебра ва сонлар назарияси; эҳтимоллик назарияси ва математик статистика; ҳисоблаш математикаси, автоматлаштирилган бошқариш системалари ва ҳисоблаш комплексларини математик таъминлаш, назарий ва математик физика, физик-электроника (жумладан, квант электроникаси); оптика; қаттиқ жисм физикаси; атом ядроси ва космик нурлар физикаси; юқори молекулали бирикмалар химияси; молекуляр биология; ихтиология, ўсимликлар физиологияси; генетика; гидробиология; палеонтология ва стратиграфия; КПСС тарихи, диалектик ва тарихий материализм; илмий коммунизм назарияси; маркса-ленинча этика; маркса-ленинча эстетика; Ғарбий Европа, Америка ва Австралия мамлакатларининг адабиёти, рус тили; граждан ҳуқуқи ва процесси, жиноий ҳуқуқ ва процесс, таълим методикаси; умумий психология, социал психология.

Ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда ўқиш учун аспирантурага ёши 35 дан катта бўлмаган, ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиш учун эса ёши 45 дан катта бўлмаган, олий маълумотли ва олий ўқув юртини тамомлаб чиққанидан кейин танлаб олган ихтисоси бўйича камида икки йиллик амалий иш тажрибасига эга бўлган, ҳамда илмий-тадқиқот ишларига қобилиятли эканлигини кўрсатган кишилар қабул қилинади.

Аспирантурага кириш имтиҳонларида қатнашишга олий ўқув юртини бевосита тамомлаб чиққанлардан кейин олий ўқув юртлари (факультетлари) советларининг тавсияси билан қўйилади.

Аспирантурага қабул қилиш тўғрисидаги университет ректори номига ёзилган аризага қуйидаги ҳужжатлар илова қилиб топширилади: фотосурати бўлган кадрларни ҳисобга олиш шахсий варақаси, охирги ишлаб турган жойидан ижтимоий-ишлаб чиқариш характеристикаси, олий маълумоти тўғрисидаги дипломнинг натариусда тасдиқланган копияси, эълон қилинган ишларнинг реферати ёки рўйхати, охирги ишлаб турган жойидан олиб келган иш ҳақи тўғрисидаги справка, медицина справкаси (кундузги аспирантурага кирувчилар учун), мазкур ихтисос бўйича кўзда тутилган кандидатлик имтиҳонларини топширганлиги тўғрисидаги 3 ва 2-формали гувоҳнома.

ПАСПОРТ ВА ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТИНИ ТАМОМЛАБ ЧИҚҚАНЛИГИ ТЎҒРИСИДАГИ ДИПЛОМ ШАХСАН ТАҚДИМ ЭТИЛАДИ.

Ишлаб чиқаришдан ажралган ва ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиш учун аспирантурага кириш имтиҳонларини топширишга қўйилганларга имтиҳон топширишга тайёргарлик кўриш учун (ҳар бир имтиҳонга 10 кун ҳисобидан) **охирги ишлаб турган жойидан иш ҳақи сақланган ҳолда 30 календарь кун ҳисобида қўшимча отпуска берилади.**

АСПИРАНТУРАГА КИРУВЧИЛАР ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИ ПРОГРАММАСИ ҲАЖМИДА МАХСУС ФАН, КПСС ТАРИХИ ВА ЧЕТ ТИЛЛАРИНИНГ БИРИДАН КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ ТОПШИРАДИЛАР.

АСПИРАНТУРАГА КИРАЕТГАНЛАРНИНГ АРИЗА ВА ҲУЖЖАТЛАРИ 1977 ЙИЛНИНГ 1 СЕНТЯБРИГАЧА; КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ 1977 ЙИЛ 15 МАЙГАЧА ВА 1977 ЙИЛНИНГ 1 ОКТЯБРИДАН 10 ОКТЯБРИГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Справкалар олиш учун университетнинг аспирантура бўлимига мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳар, Вузгородок, Тошкент Давлат университети ректорати, 110-хона, Телефон: 46-39-48.

ЭНГ КАТТА ПАРК

Республика ҳукуматининг қарорига биноан Ўзбекистонда барпо этилаётган биринчи миллий паркнинг чегаралари белгиланди. У Жиззах областининг 50 минг гектар территориясини ишғол қилади. Зомин тоғ-ўрмон қўриқхонаси паркнинг маркази бўлади.

Янги парк илмий, маданий ва спорт-туристик аҳамиятга эга бўлади. У ўсимлик ва ҳайвонат дунёсини ўрганадиган ноёб табиий лабораторияга айланади. Бу ерда спорт иншоотларининг катта комплексини қуриш, туристик базалар барпо этиш, меҳнаткашларнинг маданий ҳордиқ чиқариши учун шароит яратиш мўлжалланмоқда. Тошкентлик мутахассисларга ана шундай комплекс лойиҳани ишлаб чиқиш тўғрисида топшириқ берилди. (ЎзТАГ).

МАКТАБ-МАГАЗИН ЭҲТИЁЖЛАРИ

Одатда бирор нарса харид қилмоқчи бўлиб истаган магазинга ташриф буюрганингизда «Сизга намунали хизмат кўрсатиб, кўнглингизни хушлай олсак хурсандмиз!» деган ёзувларга кўзингиз тушади. Хўш, савдо хизмати кўрсатишнинг ўзига хос қандай сирлари бор? Савдо эстетикаси ва психологияси мавжудми? Илғор метод ва усуллар қандай ўрганилади?

Бу масалалар билан қизиқмоқчи бўлсангиз, Тошкентдаги «Шуҳрат» мактаб-магазинига боринг. Малакали савдо ходимларини тарбиялаб, ҳаётга йўлланма беришда унинг ҳиссаси анча катта.

Шаҳар савдо бошқармасига қарашли Чилонзор районидаги бу мактаб-магазин 1968 йили ташкил этилган эди. Ўтган ўн йил давомида уни 2300 дан ошиқ киши тамомлаб, пойтахт меҳнаткашларига савдо хизмати кўрсатмоқда.

«Шуҳрат» мактаб-магазини асосан саноат моллари — пойафзал, тайёр кийим-кечак, трикотаж, атторлик товарларини савдо қилиш бўйича мутахассислар, сотувчилар контролёр кассирлар тайёрлайди.

Группаларда ўқувчиларнинг танлаган мутахассислигига қараб, савдо техникасининг турли соҳалари ўрганилади. Савдода бухгалтерия ҳисоби, чўтда ҳисоблаш техникаси, касса аппаратида мустақил ишлаш ҳам ўргатилади. Бундан ташқари савдо эстетикаси, савдо психологияси ҳамда харидорлар психологияси ҳам ўргатилади. Савдо маданиятининг ўзига хос мана шу муҳим томонлари бўйича пухта билим олган, ҳозирги замон совет савдо системасининг энг илғор усулларини пухта эгаллаган кишилар малакали сотувчи бўлиб етишмоқдалар.

Лекин, шуни ҳам айтиш керакки, «Шуҳрат» мактаб-магазинининг айрим эҳтиёжлари ҳам йўқ эмас. Ўқув-тарбия ишларини янада мустаҳкамлаш учун метод кабинетларида қўлланмалар етишмайди. Саноат товарлари, савдо техникасини ташкил қилиш ,эстетика, савдо иқтисоди ҳамда савдо кабинетларига замонавий қўлланмалар сув билан ҳаводек зарур. Афсуски мактаб-магазинининг бундай эҳтиёжларига эътибор берилмаяпти.

Замонавий савдо ходими электрон-касса аппаратларини, электрон тарозини яхши билиши зарур. Кўпгина йирик савдо ташкилотларида бундай аппаратлар қўлланиляпти. Лекин мактаб-магазинларни бундай аппарат ва қўлланмалар билан таъминлаш ва ўқувчиларга ўргатиш учун маъмурият, бошланғич партия, комсомол ва касаба союз ташкилотлари шаҳар савдо бошқармаси ва Ўзбекистон ССР Савдо министрлигига бир неча марта мурожаат қилишди. Лекин уларнинг талаб ва истаклари ҳамон қондирилмаётир. Пойтахтимиздаги «Ёшлик», Фрунзе районидаги савдо марказида жойлашган мактаб-магазинларга ҳам мана шундай аппаратлар зарур. Савдо министрлигидаги раҳбар ўртоқлар . мактаб-магазинлар коллективларига тегишли ёрдам кўрсатсалар, уларнинг эҳтиёжларини қондирсалар айни муддао бўлар эди.

А. АҲМЕДОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг махсус мухбири

СПОРТ

САМБО:

ЧЕМПИОНЛАР

Қаршида «Пахтактор» қишлоқ кўнгилли спорт жамияти республика совети биринчилиги учун мусобақалар ўтказилди. Беллашувларда республикамиз областлари ва Қорақалпоғистон Автоном республикасининг кучли самбочилари куч синашдилар. Уч кун давом этган мусобақада 130 га яқин самбочи ўз маҳоратини кўрсатиш учун майдонга чиқди. Бунда Қашқадарё область терма командаси биринчиликни эгаллади. Самарқанд ва Сурхондарё область командаларига иккинчи ва учинчи фахрли ўринлар лойиқ кўрилди.

Э. ЖУРАЕВ.

ШАШКА:

ЎҚУВЧИЛАР БАҲСИ

Фарғона областининг Ўзбекистон район комсомол комитети ва район физкультура ва спорт комитети шашка бўйича ўқувчилар мусобақасини ташкил этди. Дона суриш баҳсида райондаги барча мактаблардан вакиллар иштирок этишди. Мусобақада Куйбишев номли мактаб командаси ўқувчилари ғолиблик қилдилар. Қори Ниёзий номли ва Усмон Юсупов номли мактабларининг ёшлари қолган икки фахрли ўринни эгаллашди.

Н. АКРАМОВ.

ФУТБОЛ:

ТАНАФФУСДАН КЕЙИН

Олий лига командалари танаффусдан кейин мамлакат чемпионатининг тўртинчи тур ўйинларини ўтказишди. Бунда қуйидаги ҳисоблар қайд қилинди. «Торпедо» — «Локомотив»—1:0, «Зенит» — «Крылья Советов» — 1:1, «Карпат» — «Черноморец» — 1:2, «Зарё» — «Шахтёр» — 0:0, «Қайрат» — «Динамо»» (Тб) — 1:1, «Динамо» (М) — ЦСКА — 4:0, «Динамо» (К) — «Днепр» — 4:0.

Энди биринчи лига командаларининг бешинчи тур ўйинларида юз берган ҳисоблар билан танишинг: «Пахтакор» — «Динамо» (Л) — 1:1, «Помир» — «Динамо» (Мн) — 0:2, «Торпедо» — «Шинник» — 1:0, «Колхозчи» — «Спартак» (М) — 1:1, «Нистру» — «Терек» — 3:1, «Спартак» (И-Ф) — «Спартак» (О) — 1:0, «Металлург» — СКА — 0:0, «Таврия» — «Кривбасс» — 1:0, «Уралмаш» — «Кузбасс» — 1:0, «Рубин» — «Звезда» — 1:1.

КАТАКЛАРДА ЯШИРИНГАН ОЛАМ

ТАҚРИЗ

Бундан беш йил муқаддам куз кунларининг бирида Совет Иттифоқи Телеграф агентлиги Ўзбекистон пойтахтидан ғаройиб хушхабар тарқатди. Унда ўзбек археологлари Сурхондарё соҳилларида жойлашган Далварзинтепадан Кушонлар даврига оид бир қанча нодир буюмлар, қиммати совет пулида тахминан бир миллион сўмга тенг олтин хазина... ва иккита шахмат доначаси топишгани айтилган эди. Жаҳон матбуотида олтинлар тўғрисида эмас, балки ўша икки дона шахмат доначаси — бебаҳо маданий топилдиқлар ҳақида ҳаяжонли шов-шув қайнади. Ахир ўша «арзимас» доначалар шахмат тарихи ибтидосини жаҳон бўйлаб уч асрга узайтирган эди да...

Истеъдодли шахмат тадқиқотчиси Мамажон Муҳитдиновнинг «Катакларда яширинган олам»[1] деб номланган янги китоби тарихлар қатидаги минг йиллик шахмат воқеалари аллома шатранжчилардан тортиб, то шу куннинг шахматдаги долзарб нафасига қадар ҳаяжонли сўз юритади. Маълумки, шахмат темасида ёзадиган малакали мутахассислар республикамиздагина эмас, мамлакатда ҳам саноқлидир. Шу туфайли СССР спорт мастери, тарих фанлари кандидати М. Муҳитдиновнинг хизмати икки томонлама қимматга сазовор. Биринчидан, у республикада хизмат кўрсатган тренер сифатида бевосита шахматнинг ижодий равнақига ҳисса қўшиб келмоқда. Иккинчидан, адабий-бадиий, тарихий ва ижтимоий фаолияти билан республикада шахматга бўлган муҳаббатнинг чуқур илдиз отишида муносиб улуш қўшмоқда. Автор бундан аввалги бир туркум китоблари ҳамда кундалик матбуотдаги актив иштироки, синчков мушоҳадалари билан аллақачон таниқли ўзбек шахмат алломасига айланганини эътироф этмоқ лозим.

«Катакларда яширинган олам» — Мамажон Муҳитдиновнинг мукаммал асарларидан бири, авторнинг янги ижодий ютуғи деб ҳисоблашга етарли асослар бор. Асар ўзининг ўқимишлиги ва ўқувчига кенг маълумот бериши билан Бутуниттифоқ миқёсидаги илмий-оммабоп китобларнинг энг машҳур (Болеславский, Бондаревский, Фурман, Флор, Котов ва бошқаларнинг асарлари) намуналари билан беллаша олади, деб айтиш мумкин. Асар ўзининг салмоқли ҳажмига қарамай зўр қизиқиш билан ўқилади. Унинг тили равон, содда ва айни чоғда шатранж сеҳри каби сержилодир.

Китобнинг «Шахмат тарихидан саҳифалар» боби ўқувчининг бу қадимий ва кўҳна ўйиннинг ибтидоий ривожланиш нуқталарини ғоят кенг ва ишонарли шарҳлайди. Бу билан автор шахмат оламининг синчков кузатувчиси ва айни пайтда билимдон изланувчиси эканлигини яна бир бор исботлайди. Чуноччи, бундан минг йиллар бурун Беруний ва Фирдавсий давридаги шатранж шакли ва қоидалари, унинг ривожланиш қонуниятларидан тортиб XX асрнинг шахмат олами, хусусан жаҳон чемпионлари Стейниц, Ласкер, Капабланка, Алёхин, Эйве, Ботвинник, Смислов, Таль, Петросян, Спасский, Фишер ва Карповларнинг ижодий услубига қадар бўлган ўзига хос хусусиятларни қамраб ололган. Жаҳон салтанатининг ҳукмдорлари Амир Темур, Улуғбек ва бошқаларнинг шахмат (шатранж)га бўлган ижобий муносабатларини ҳам автор ишончли манбалар ва мисоллар билан тадқиқ этади.

Китобнинг навбатдаги боби доҳий В. И. Лениннинг шахматга бўлган юксак ҳурмат ва эътиқодига бағишланган. Китобнинг бу боби автор томонидан ғоятда илҳом билан ёзилган саҳифалар дейиш мумкин. Маълумки, Владимир Ильич шахматни севар ва ғоят қадрлар эди. «Шахмат — ажойиб ақл гимнастикасидир» деб таърифлаган эди улуғ доҳий. Миллионлаб шахмат мухлислари В. И. Лениннинг шахматни севгани, уни коммунистик жамият кишисини маданий ва ахлоқий тарбиялаш воситаларидан бири сифатида қадрлагани билан бениҳоя фахрланадилар. Владимир Ильич шахматни севибгина қолмай бу сеҳрли ўйинни маҳорат билан ўйнаган.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, «Катакларда яширинган олам» китобининг шавқ-завқ билан ўқилишининг ўзига хос ижодий сирлари бор. Муаллиф ўз ўрнида тарихчи-ижодкор, тадқиқотчи-олим сифатида қалам тебратади. Бундай тарздаги ўзига хос услуб учун автор аввало серқирра ижодкор бўлиши керак, албатта. Бунинг учун ҳам олимлик, ҳам шахматчилик, ҳам ижодкорлик, жиндек шоирлик салоҳиятлари талаб этилади. Авторнинг кўпгина тадқиқотчилардан ажралиб турадиган асосий хусусияти мана шунда кўринади.

Китоб ҳақида шундай истак ҳам бор: сўнгги чорак асрлик шахмат воқеаларидан хабардор ишқибозлар Мамажон Муҳитдиновнинг СССР спорт мастерлигига қадар босиб ўтган ижодий йўлларини яхши биладилар. М. Муҳитдинов бу шарафли ном учун ва умуман республика шахмат шарафи учун давримизнинг буюк шахмат қироллари — Михаил Ботвинник, Василий Смислов, Михаил Таль, Тигран Петросян, Борис Спасский, Анатолий Карповлар билан шахмат устида юзма-юз келиш бахтига муяссар бўлган кишидир. Автор мазкур китобга ўзи шоҳид бўлган ана шундай ўчмас хотиралар ҳақида ҳам янги саҳифалар киритса ишқибозлар учун шубҳасиз манзур бўлар эди. Жаҳоннинг экс-чемпиони Т. Петросян бундан тўрт йил муқаддам «Правда» газетасида босилган интервьюсида ўзбек шахматчиси Мамажон Муҳитдинов билан бундан қарийб 20 йил бурун бўлган шахмат матчини алоҳида эсга олган эди. Бу бежиз эмас албатта. М. Муҳитдинов узоқ йиллар кўплаб Бутуниттифоқ матч ва турнирларида ўзбек шахмат шарафини ҳимоя қилди. «Катакларда яширинган олам» деб номланган шахмат мажмуаси ишқибозларнинг қимматли мулки бўлиб қолишига шубҳа йўқ.

Ш. УБАЙДУЛЛАЕВ.

[1]. М. МУҲИТДИНОВ. «Катакларда яширинган олам», «Ўзбекистон» нашриёти, 1976 йил.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

«ЮНОСТЬ-402» ТЕЛЕВИЗОРИ

САФАРДА ВА УЙДА ДОИМО СИЗ БИЛАН

«ЮНОСТЬ-402» ТЕЛЕВИЗОРИ ЭЛЕКТР ТАРМОҒИДА, АВТОМОБИЛЬ ВА АВТОНОМ АККУМУЛЯТОРЛАРДА ИШЛАЙДИ.

Шунинг учун уни доимо ўзингиз билан олиб юришингиз мумкин.

У сифатли тасвир билан Сизни хурсанд қилади.

«ЮНОСТЬ-402» ТЕЛЕВИЗОРИ ЮҚОРИ ТЕХНИК ПАРАМЕТРГА ВА ЧИРОЙЛИ БЕЗАКГА ЭГА.

Экран ҳажми диагонали бўйича — 31 сантиметр.
БАҲОСИ — 280 СУМ.

ЦКРО «РАДИОТЕХНИКА».

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 6/V да **Борис Годунов,** 7/V да **Тоҳир ва Зуҳра.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 5/V да **Кўрмайин босдим тиконни,** 6/V да **Қароқчилар,** 7/V да **Уғирланган умр.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 5/V да **Муқаддас диёр,** 6/V да **Кулги кечаси,** 7/V да **Фарғона тонг отгунча.**

Кино

САНЪАТ САРОЙИ — **Солдат йўллари бўйлаб** (катта зал, кундуз ва кечқурун).

Солдат йўллари бўйлаб — «ЧАЙКА» (жуфт соатларда), «ҚОЗОҒИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Тонгдаги қочиш — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Малиновкада тўй — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

Солти — «НУКУС», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Лаура учун миллион — «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — **Янгиликлар.** 10.10 — Гимнастика. 10.30 — Горичилар, қаердасиз! 11.15 — **Қор кетганда** (бадиий фильм). 11.50 — **Киносаёҳатчилар клуби.** 14.45 — Ҳужжатли фильм. 15.05 — Россиянинг ёш овозлари. РСФСР опера театрлари артистларининг концерти. 16.00 — Рус тили. 16.45 — Шахмат мактаби. 17.15 — Халқ жасорати адабиёти. 18.15 — **Қувноқ стартлар.** 19.00 — **Янгиликлар.** 19.15 — **Миллионлар ленинча университети.** 19.45 — **Бугун матбуот куни.** 20.15 — Гитарада И. Кальцина чалади. 20.30 — **Ҳалоскорлик** (киноэпопея, 2-фильм). 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — **Хоккей.** Финал группалари катнашчиларининг учрашуви. 00.15 — **Янгиликлар.**

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — Ҳужжатли фильм. 11.50 — **Журналист** (бадиий фильм, 1-серия). 13.40 — Светофор. 16.05 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 18.35 — Нафосат оламида. 19.05 — **Бугун — матбуот куни.** 19.45 — **Ахборот.** 20.00 — **Матбуот ходимлари учун концерт.** 21.00 — **Ахборот.** 21.20 — Ижод гулшани. 22.00 — **«Вақт»** (Москва). 22.30 — Ноз-неъмат бунёдкори. 22.45 — **Журналист** (бадиий фильм, 2-серия).

Радио

Биринчи программа. Ўзбек авторларининг қўшиқлари. 9.30 Композитор М. Ашрафий асарлари. 11.15 — Совет матбуоти — партиянинг қудратли қуроли. 11.35 — Матбуот ходимларининг талабларига биноан концерт. 11.50 — Инсон саломатлиги ҳақида ғамхўрлик 12.10 — «Ўзбекистон ишчиси» 13.00 — Жамоатчи мухбирлар ёзадилар. 13.30 — Матбуот ва полиграфия саноати ходимлари учун концерт. 14.00 — «Бир миллион тонна каҳрабо дон учун». 15.10 — Заковат баҳори. 16.10 — Таниш оҳанглар. 19.00 — «Совет матбуоти куни». 19.20 — «Ёшлик» радиостанциясининг программаси. 20.25 — Татар куйлари 21.00 — Лирик қўшиқлар. 21.50 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.30 — Социалистик ҳамдўстлик мамлакатларида. 22.40 — «Журналист ва ёзувчи». (Эшиттиришда Мақсуд Қориев, Асқад Мухтор, Иброҳим Раҳим иштирок этадилар). 23.15 — Дам олиш концерти.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти 41 • ТЕЛЕФОНЛАР: Коммутатор — 330249 дан 330258 гача Эълонлар — 338142
Р. — 01378. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Г. — 104.